

M

Če me za katero uvodno besedo ni skrbelo, kako jo bom napisala, potem me ni za to. Pa vendar, bližje kot sem, večji je cmok v grlu. Kako zapisati vse, kar želim povedati, na eno stran v Wordovem dokumentu? Mogoče bo najbolje, če začnem na začetku ...

Ledina je v zadnjih štirih letih postala naš drugi dom, še posebej za tiste, ki smo sodelovali pri prireditvah in domov odhajali ob sedmih zvečer. Se bomo pritoževali? Seveda ne. Prepričana sem, da bi se večina ljudi, če bi imela to možnost, še enkrat vpisala sem. Ledina je več kot le šola. Je družina. V zadnjih štirih letih so se tukaj sklepala mnoga prijateljstva, ki se zagotovo ne bodo končala, ko se bomo vpisali na faks. Željni smo bili novega znanja, zato smo pridno zahajali v knjižnico, kjer se nismo mogli nasititi knjig, v katerih smo iskali boljši svet, ko nam naš ni bil všeč. Veliko ljudi je na hodniku uzrlo svojo boljšo polovico. Topli rogljički in kava iz sosednjega Pečjaka so nam krajšali dolge ure pouka na Ledini. Predvsem pa so se tukaj ustvarjali spomini. Tisti, ki ne izzvenijo kar tako. Tisti, za katere veš, da se ustvarijo v trenutku, in se ti zdi, da kar trajajo in da so vedno bolj vtisnjeni vate.

Profesorji na Ledini niso samo profesorji. Slej ko prej nanje začneš gledati kot na kolege, do katerih imaš seveda visoko spoštovanje. To, da ti grejo naproti v času stiske, to, da se trudijo in ti ponudijo pomoč, ko jo potrebuješ, in to, da te nikoli ne bodo zaničevali, lahko najdeš samo na Ledini. Profesorji tukaj so ljudje z veliko začetnico. Čeprav se včasih sprašuješ, zakaj se moraš učiti določeno snov, ki ti v življenju tako ali tako ne bo koristila, so oni tisti, ki te potolažijo in ti dajo upanje, da ti bo uspelo.

Ledinski prijatelji ostanejo za vse življenje, če si le dovolj skrben pri negovanju prijateljskih vezi. Lepo je, ko lahko ohraniš stike tudi z bivšimi ledinci in ledinkami, pa ne le zato, da boš izkoristil uslugo, ampak zato, ker so res tvoji prijatelji. Na Ledini nikoli ne dobiš občutka, da bi se moral bati starejših dijakov. Veš, da lahko kadarkoli pristopiš k njim in jih prosiš za pomoč. Navsezadnje smo šli vsi čez podobne probleme.

Prepričana sem, da lahko govorim v imenu dijakov vseh četrth letnikov, ko rečem, da si želimo, da Ledina še naprej ostane Ledina. Kaj to pomeni? To, da bi se profesorji še vedno znali pohecati in bi sodelovali na prireditvah, to, da bi bili dijaki in dijakinje preprosti, željni znanja in bi vedno vsem nesebično pomagali, to, da bi gospod varnostnik še naprej delil bombončke in ti tako polepšal dan, in to, da bi se ledinsko drevo končno nehalo nenehno obnavljati in bi tam dejansko ostal naš pečat.

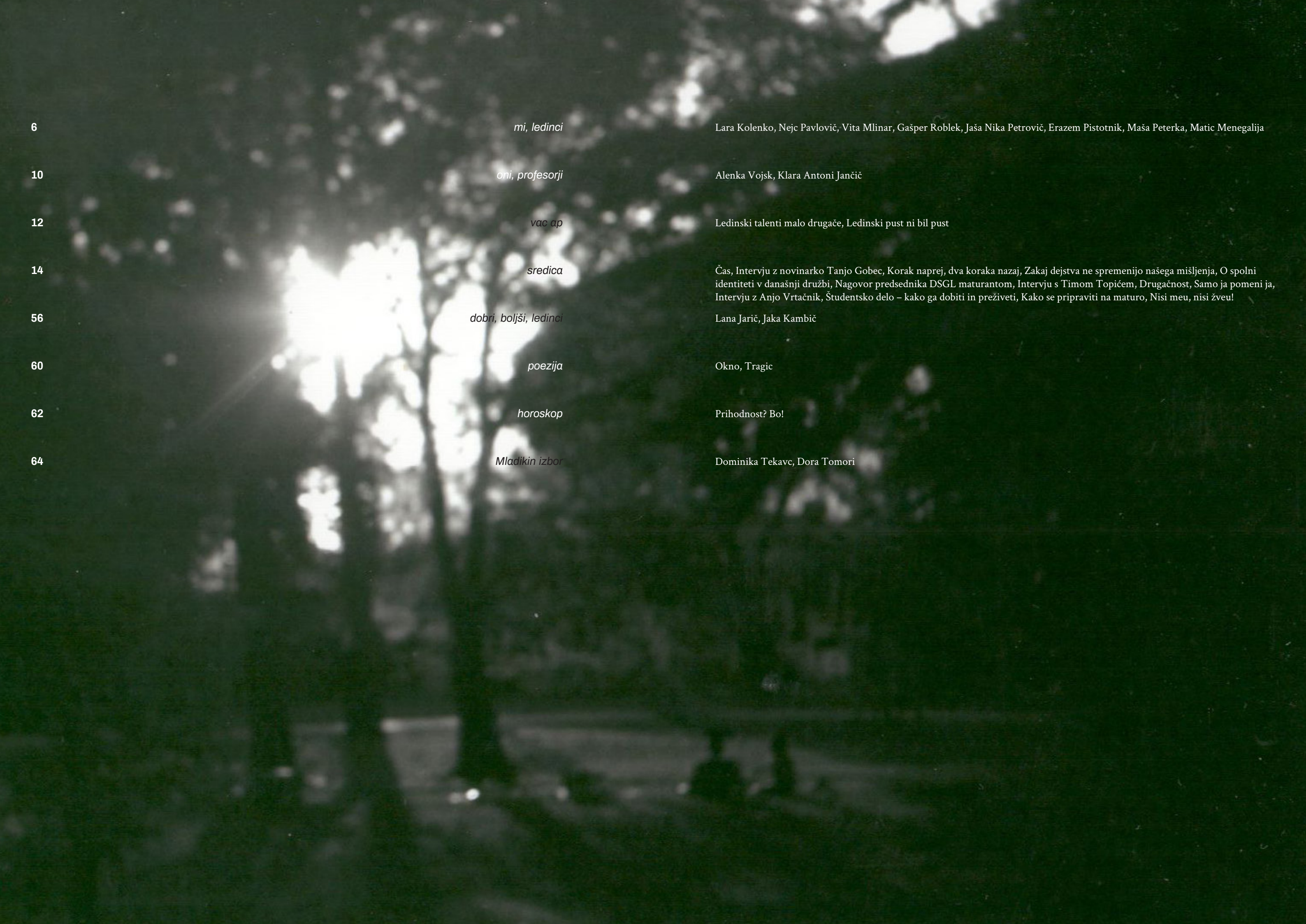
Maturantom želim veliko sreče in uspeha na maturi. Vem, da znate in da ste pripravljeni. Zdaj morate le zaupati vase in vedeti, da je meja samo nebo. Na koncu je vse, kar lahko rečeš, le to, da ti je uspelo. Mlajšim generacijam dajem nalogo, da Ledino ohranijo takšno, kot je. Naj ledinski vajb ne umre. Trudite se, da ga boste ohranjali, in začnite iskati ideje za nove dogodke, ki bi vam prinesli lepe spomine.

Profesorjem pa samo eno sporočilce: Ostanite takšni, kot ste. Res ste face!

Ledina, hvala ti za vse!

urednica
Anja Vrtačnik

fotograf
Tim Topić

6	<i>mi, ledinci</i>	Lara Kolenko, Nejc Pavlovič, Vita Mlinar, Gašper Roblek, Jaša Nika Petrovič, Erazem Pistotnik, Maša Peterka, Matic Menegalija
10	<i>oni, profesorji</i>	Alenka Vojsk, Klara Antoni Jančič
12	<i>vac ap</i>	Ledinski talenti malo drugače, Ledinski pust ni bil pust
14	<i>sredica</i>	Čas, Intervju z novinarko Tanjo Gobec, Korak naprej, dva koraka nazaj, Zakaj dejstva ne spremenijo našega mišljenja, O spolni identiteti v današnji družbi, Nagovor predsednika DSGL maturantom, Intervju s Timom Topićem, Drugačnost, Samo ja pomeni ja, Intervju z Anjo Vrtačnik, Študentsko delo – kako ga dobiti in preživeti, Kako se pripraviti na maturo, Nisi meu, nisi žveu!
56	<i>dobri, boljši, ledinci</i>	Lana Jarič, Jaka Kambič
60	<i>poezija</i>	Okno, Tragic
62	<i>horoskop</i>	Prihodnost? Bo!
64	<i>Mladikin izbor</i>	Dominika Tekavc, Dora Tomori

Lara Kolenko

1. b

kdo je tvoj celebrity crush

Cole Sprouse

najljubša roža

gerbera

tri besede, ki te najbolj opišejo

ustrežljiva, radodarna, prijazna

o čem trenutno razmišljaš

da moramo ostati pozitivni in delat stvari, ki jih imamo radi in nas delajo srečne

najljubša znamka vode

zala – jabolko

citat

Lepo je, če poznaš, da na svetu nekaj veljaš, da nekdo misli nate, ti zaupa in verjame vate.

Nejc Pavlovič

1. c

kdo je tvoj celebrity crush

pujsa Pepa

najljubša roža

granatno jabolko

tri besede, ki te najbolj opišejo

utihnite, lepo prosim

o čem trenutno razmišljaš

če sm jst nihče, kaj si pol ti?

najljubša znamka vode

kaplja iz spara, ker za tko nizko ceno najbl sede

citat

I don't have to agree with you to like or respect you.

Vita Milnar

2. b

kdo je tvoj celebrity crush

Sergio Sendel, Tom Ellis & Meryl Streep

najljubša roža

vrtnica

tri besede, ki te najbolj opišejo

drzna, samozavestna, odkrita

o čem trenutno razmišljaš

We buy things we don't need, with money we don't have to impress people we don't like.

najljubša znamka vode

zala

citat

Včasih beseda zaboli bolj kot udarec in pogled bolj kot beseda.

Gašper Roblek

2. d

kdo je tvoj celebrity crush

/

najljubša roža

palma (če se to šteje kot roža)

tri besede, ki te najbolj opišejo

vztrajen, zabaven, drzen

o čem trenutno razmišljaš

v življenju išči iskro v sebi, iz katere boš ustvaril svetlobo, potem to svetlobo vzemi s seboj in razsvetli svet

najljubša znamka vode

načeloma nimam, ampak če je že treba: aloe vera

citat

In a world of worries, be a warrior.

Jaša Nika Petrović

3. c

kdo je tvoj celebrity crush

Brad Pitt

najljubša roža

roza tulipan

tri besede, ki te najbolj opišejo

zvesta, zgovorna, občutljiva

o čem trenutno razmišljaš

o tem, kdaj bomo spet lahko šli na veselice

najljubša znamka vode

oaza

citāt

Everything happens for a reason.

Erazem Pistotnik

3. f

kdo je tvoj celebrity crush

Jordi

najljubša roža

paradižnik

tri besede, ki te najbolj opišejo

tall chili breskvica

o čem trenutno razmišljaš

folk je neumn

najljubša znamka vode

fiji

citāt

What, you egg?

Maša Peterka

4. d

kdo je tvoj celebrity crush

nikoli nisem imela celebrity crusha, samo osebe, ki so naredile vtis name

najljubša roža

kozmelija (moja nebesna roža)

tri besede, ki te najbolj opišejo

karizmatična tehtnica maša

o čem trenutno razmišljaš

o prihodnosti, fakultetah in odločitvah v življenju in o tem, da ni napačnih odločitev, dokler so te odločitve tvoje

najljubša znamka vode

iz domače vodovodne pipe

citāt

Only a hurt person can hurt you and remember that healing starts with feeling.

Matic Menegaliija

4. f

kdo je tvoj celebrity crush

klasika: Scarlett Johansson

najljubša roža

zafran

tri besede, ki te najbolj opišejo

vesel, disletkicn, zabavn

o čem trenutno razmišljaš

da sm v bistvu skos lačn

najljubša znamka vode

iz pipe

citāt

They just f*** you and f*** you and f*** you and just when you think it's over that's when the real f*****g starts.

Alenka Vojsk

neim

najljubša risanka iz otroštva

Tom in Jerry, veliko akcije ob imenitni glasbi

najljubše orodje/orožje iz prazgodovine

kamen in kakšna krepka kost

kakšna oblika oblaka vas najbolj navdušuje

oblaki v podobah živali pa tudi temni nevihtni oblaki

vašemu bivališču najbližji hrib ali gora

teh je kar nekaj: Osolnik, Tošč, Jeterbenk in mnogim priljubljeni Jakob

koliko časa na dan preživite na elektronskih napravah

toliko, kot je treba za službo in ostale obveznosti, sicer pa računalniško tipkovnico raje zamenjam za klavirsko

citāt

Včerajsnja kriza je jutrišnja šala.

ita

Klara Antoni Jančič

najljubša risanka iz otroštva

hmm, Čebelica Maja (L’ape Maia)

najljubše orodje/orožje iz prazgodovine

lok in puščica

kakšna oblika oblaka vas najbolj navdušuje

kopasti oblaki, ki v naši domišljiji tvorijo veličastne figure

vašemu bivališču najbližji hrib ali gora

Celjska koča

koliko časa dnevno preživite na elektronskih napravah

zelo različno, odvisno, ali gre za delovne dni ali ne, vsekakor se trudim, da čim manj

citāt

Življenje najbolje uporabimo, če ga porabimo za nekaj, kar traja dlje kot življenje samo. – William James

novinar
Neža Črnila
Anja Kocjančič

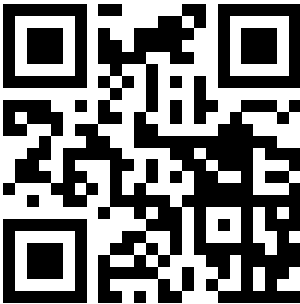
fotografija
Veronika Iglič

Ledinski talenti malo drugače

Šele prvo leto sem na Ledini, pa me ledinci vedno znova presenetijo. Tudi na Ledinskih talentih so se zelo izkazali. Čeprav prireditev letos ni potekala v živo, ampak so bili nastopi vnaprej posneti, je med spremljanjem Talentov vladalo pravo ledinsko vzdušje.

Nastopilo je sedem dijakov, prireditev pa je povezovala in nas s svojimi komentarji nasmejala Kalina Šušteršič. Prva je nastopila Dora Tomori, ki se je pokazala z igranjem na klavir in s petjem. Tudi predsednik DSGL Tim Topić se je udeležil Talentov z igranjem na klavir. Tretja je nastopila Sara Gajšek, ki z glasom ni razbila nobenega kozarca, so se pa gotovo komu postavile kocine pokonci. Naslednja točka ni bila povprečna niti ne konvencionalna in je gotovo komu popestrila dan. Na klavirju je nastopila Polona Lovšin, ki je tudi zapela. Jaka Kambič, ki nas je presenetil na Ledinski čestitki in Ledinskem koncertu doma, tudi tokrat ni razočaral. Svoje oboževalce je razveselil s čudovitim igranjem na klavir. Videlo se je, da je res užival in se prepustil glasbi. Tudi podpredsednik DSGL, Brin Tomc, se je udeležil Talentov. Njegov nastop, igranje na kozarce, je bil res unikaten. Le kdo med karanteno ni preživel vsaj ene ure na dan na Tik Toku? Dokazal je, da so tudi družbena omrežja za kaj koristna. Talente je s petjem in z igranjem na klavir zaključila Nika Brezec.

Po koncu nastopov je potekalo glasovanje preko povezave. Zmagal je Brin Tomc, ki si je to resnično zaslužil. Na drugem mestu je bila Dora Tomori, na tretjem pa Jaka Kambič. Čestitke vsem! Če je med vami kdo, ki si Ledinskih talentov še ni ogledal, si jih še vedno lahko na Youtube kanalu DSGL. Vsi, ki ste talentirani, se lahko prijavite naslednje leto in se potegujete za sloves ledinskega talenta ter morda prav vi osvojite noro nagrado.

Ledinski pust ni bil pust

V tednu od 15. do 19. februarja je na ledinsko daljavo potekal Dress code week pod vodstvom Zale Tretjak iz 2. d. Letošnja korona se vztrajno trudi odpihniti tradicionalne ledinske dogodke, a ji k sreči ni povsem uspelo. Projekta se je sicer udeležilo precej manj dijakov, kot bi se ga v živo v šoli, a je bil odmeven v prav vseh dneh omenjenega tedna.

Ponedeljek je bil ovit v barve ljubezni in pisan na kožo tistim, ki ljubijo zarjo, saj je bila tema valentinovo. Obvezen je bil ognjeno rdeč kos oblačila.

Pust je v Sloveniji eden najbolj priljubljenih ljudskih običajev. Tudi ledincem je zlezel pod kožo, verjetno najbolj dijakom 1. g. Prepoznali jih boste po ledinskih kapah z unikatnim potiskom, ki jim jih je za nagrado podelila Dijaška skupnost Gimnazije Ledina. Vsaj po fotografijah sodeč tudi za letošnji pust ne moremo reči, da je bil pust in dolgočasen.

Sreda je bila pravi dan za rekreacijo, šport in gibanje! Dijaki so se oblačili v odbojkarje, nogometaše, košarkaše in druge zanimive športnike.

Četrtek je bil dan v znamenju udobnih oblačil za spanje, ki so jih ledinci verjetno nosili ves dan.

Če ste v petek želeli na daljavo srečati katerega od profesorjev, ste ga nedvomno lahko zamenjali z njegovim dvojnikom, saj so se dijaki preoblačili v ledinske profesorje. Marsikateri od njih je bil prav pristen in prepričljiv, čeprav si je večina dijakov želela raje vrniti med prave profesorje in prave ledinske klopi. Namen projekta Dress code week je bil dijakom in profesorjem polepšati teden. Namen je bil zagotovo dosežen.

novinarka
Mateja Ceglar

ilustrator
Jaka Dolinar

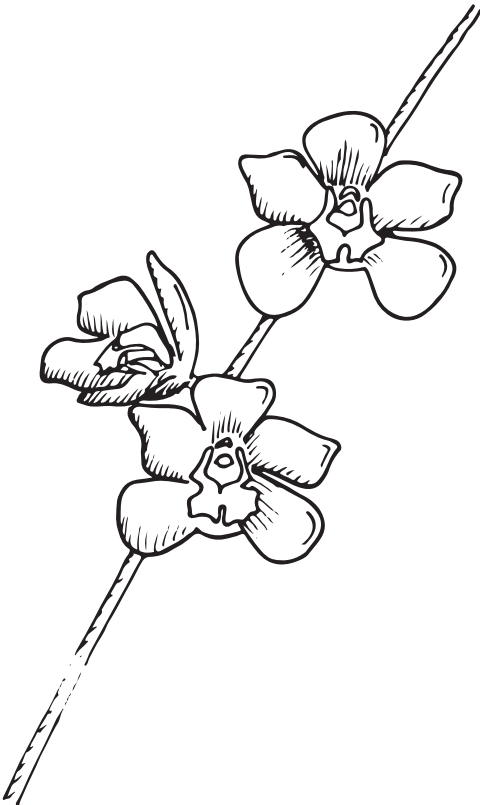
Čas

Čas, izredno vsakdanji pojem, ki ga neprestano uporabljamo. Morda je prav njegova splošna raba povzročila, da se ne sprašujemo pogosto, kaj sploh je. No ja, ali pa to, da ga je izredno težko definirati. Sama si ga predstavljam kot zaporedje sličic, med katerimi je moč zaznati spremembo, pa naj bo še tako minimalna. Če bi se vsak drobec veselja ustavil, tudi časa ne bi bilo, obstajali bi v nespremenljivem prostoru, zamrznjeni sliki. Ampak v resnici malo dvomim, da je tako preprosto, saj gre za pojem, ki ga lahko vsak predstavi nekoliko subjektivno.

Smešno, kako raznoliko ga lahko doživljamo. Včasih se nam zdi, da teče počasi, navadno takrat, ko nas prej omenjeno spreminjanje sličic v prostoru ne zanima preveč – tista ura matematike na primer, ko si še posebno utrujen, ker si prejšnji večer preprosto moral pogledati še eno epizodo, sedaj pa po desetih minutah že trpiš za sindromom “kako smo že prišli do te številke”. In ker si se že sprijaznil, da to uro od pouka ne boš odnesel ničesar, ti zdaj ne preostane drugega kot upanje, da čim prej zaslišiš tisto premilo melodijo, ki oznanja konec trpinčenja in svetlejšo prihodnost v obliki malice... Ampak zvonec se ne oglasi kljub tvojemu prepričanju, da je 45 minut gotovo že minilo. Zdaj preverjaš uro na steni, in ker opažaš, da se zaradi tvojega nenehnega pogledovanja nanjo kazalec čisto nič ne premakne, skleneš, da boš za približno deset minut umaknil pogled ... A glej ga zlomka, po tvojih desetih minutah se kazalec odloči premakniti zgolj za tri. Ja, dolgčas lahko posameznikovo dojemanje minevanja močno vrže iz realnih okvirjev.

Po drugi strani pa čas včasih teče nenavadno hitro. Ko si zunaj, ko se zabavaš. Ko spoznavaš nove ljudi. Takrat je vse novo, vznemirljivo. Vsaka sprememba pritegne tvojo pozornost. Rečeš si, da moraš do dveh pa res biti doma, a naslednji trenutek presenečen ugotoviš, da se kazalec že bliža tretji ... Vsi imamo tovrsten čas najraje, pa vendar mu po tiho zamerimo njegovo kratkotrajnost.

Zanimivo je tudi to, v kakšnih besednih zvezah ga uporabljamo. Pogosto rečemo, da gre čas naprej. Pa gre res? Vemo sicer, da se v preteklost ne moremo vrniti, toda v resnici se tudi v prihodnost nikoli zares ne premaknemo. Ko mislimo, da gremo naprej, se čas premakne skupaj z nami, prihodnost pa se nam tako vedno odmika z dosega naslednjega koraka. Za večno ostajamo na istem mestu kot ujetniki sedanjosti. Ne prihodnost ne sedanjost nikoli nista zares del nas. Zato navadno ne maram govoriti o hipotetičnih situacijah tipa “če bi takrat naredil to, bi bilo bolje”. Preteklosti nikoli ne bomo mogli spremeniti, pa tudi če bi jo lahko, bi sprememba vplivala na preveč dejanj, ki bi nas lahko nato vodila do še bolj nesrečnega razpleta dogodkov. Tudi v ugibanju o tem, kaj nam prinaša prihodnost, ne vidim posebnega smisla. Naše idealne vizije prihodnosti namreč ne bomo mogli nikoli z gotovostjo doživeti, tudi v obliki sedanjosti ne, saj se ne glede na natančnost našega načrta nekje po poti do cilja v enačbo vedno vključi spremenljivka, ki smo jo prej spregledali, zdaj pa našo končno destinacijo neizpodbitno spremeni. Verjetno je zato najbolje, da se bolj posvečamo sedanjosti, saj samo nanjo lahko resnično vplivamo. Čeprav bi v resnici tudi zanjo lahko trdili, da je pogojena s preteklostjo, torej nam na koncu tako ostane bore malo. Ne veš, kje začeti, je za človeka ključna preteklost, sedanjost ali prihodnost? Kateri čas je za nas največjega pomena?

Zdaj razumem, zakaj o pravem pomenu časa ne razmišljamo prav pogosto – občutimo in definiramo ga različno. Vendar vseeno zvesto ostaja naš tihi sopotnik, katerega obstoja gotovo ne gre zanikati. Verjetno je bolj smiselno kot ugotavljati definicije časa ugotoviti to, kako nam vsako časovno obdobje lahko koristi. Tako nam lahko na primer tisti čas, ki je bil, služi za učenje, tisti, ki bo, za zagon in tisti, ki je, za ustvarjanje. Je pa res, da je tudi pogled na to, kaj je za nas koristno, odvisen od vsakega posameznika. Ampak saj v tem je v resnici lepota časa. Na koncu dneva mu damo pomen mi sami.

novinar
Tim Topić

fotograf
Tim Topić

Intervju z novinarko Tanjo Gobec

Od nekdanj radovedna in že v mladosti na preži za novicami. Svojega novinarskega dela kljub bogatim izkušnjam nikakor ne opravlja rutinsko, ampak visoko profesionalno: tem se loteva poglobljeno, v razpravi pa od sogovornikov pričakuje argumentirane odgovore. Kot največje težave, s katerimi se soočajo novinarji, vidi grožnje s tožbami, žaljenje na družbenih omrežjih in lažne novice. V slovenskem javnem besednjaku pogreša besede: Opravičujem se, za napako prevzemam odgovornost in odstopam!

Katero srednjo šolo ste obiskovali in kje ste študirali?

Klasično gimnazijo Celje in kasneje FDV (takrat Fakulteto za sociologijo, politične vede in novinarstvo), smer novinarstvo.

Kako bi se opisali v srednješolskih letih?

Radovedna v vseh smereh, gimnazija nas je k temu spodbujala. Profesor ruščine nas je vozil na filmske projekcije, debata z njim o filmu je bila zame: Vau! Sicer pa sem bila za tista leta kar odgovorna, za špricanje se mi ni ljubilo iskati izgovorov, ker sem pri prvem opravičilu zaradi prometa slišala od profesorice, da “vlak že ne more zamujati”. Sošolec v prvi vrsti se je hihital, da “imamo švicarski vozni red”, jaz pa sem bila za kazen vprašana pred tablo.

Novinarstvo je eden izmed temeljev demokracije, saj ljudi obvešča o dogajanju v državi in svetu ter jim s tem daje možnost, da razvijejo svoje mnenje o pomembnih stvareh. Kdaj ste ugotovili, da si želite prevzeti tako pomembno poslanstvo? Je to bilo vedno vaše glavno zanimanje?

Zanimanje, da. Od vodenja na osnovnošolski radijski postaji naprej. V gimnaziji sva s sošolko kupovali tednike, ki jih večina ni. Ves čas prilepljena na televizijo, z velikim zanimanjem za novice, čeprav marsičesa nisem razumela. Odločitev za študij novinarstva pa je bila posledica dveh stvari. Prva: Nikoli ne bom pozabila obiska profesorja moje kasnejše fakultete, ki nam je razlagal zgodbo o cesarjevih novih oblačilih. Še zdaj večkrat rečem: Cesar je nag. In druga: Ko sem nihala med psihologijo, forenziko in celo AGRFT, mi je druga sošolka prinesla knjižico predmetov vseh fakultet, ki jo je ukradla svojemu starejšemu bratu. Ko sem videla predmete sociologija, psihologija, zgodovina, tuji jeziki, statistika, politični sistemi, je bila odločitev lahka.

V odgovoru na našo prošnjo za intervju ste zapisali, da je novinarstvo najlepši poklic na svetu. Katere kvalitete novinarstva vam dajo tako misliti?

Najprej to, da pri novinarstvu nikoli ne zaspiš. Če ne usvajaš novih znanj, veščin, če se ne učiš tako rekoč vsak dan, pozabi na ta poklic. To mi je všeč, to me poganja, seveda z leti tudi utruja. Ampak plusov je več kot minusov. Druga dobra plat tega poklica je možnost, da se lotiš teme, problema, ki žuli mnoge okrog tebe, a lahko le modrujejo v zaprtem krogu. Kot novinar pa stvar raziščeš, vprašaš ljudi, ki o tem kaj vedo ali pa so odgovorni za rešitve, in če si srečne roke, se lahko kaj majhnega, drobnega spremeni. Ni pa dobro upati, da boš vrgel svet s tečajev.

Ste vedno delali kot televizijska novinarka ali pa ste pisali tudi časopisne članke in reportaže? Kako se časopisno novinarstvo razlikuje od televizijskega?

Kot študentka sem začela delati (in leta delala) na teletekstu, danes vkomponiranem v MMC, moje časopisno (revija Zveze potrošnikov Slovenije) in radijsko novinarstvo (Radio Slovenija) je bilo zanemarljivo kratko. Sem televizijska novinarka in to delo mi je najbolj pisano na kožo. Ne zaradi egotripa, ampak ker televizija ponuja čar dela s sliko in z zvokom. In slika včasih res pove več kot tisoč besed. Odlično povezati oboje je svojevrsten izziv, umetnost. Razlika med mediji je za zabavno debato. Televizijec bo rekel časopisnemu novinarju: “Papir prenese veliko, jaz sem omejen s sekundami. Lahko greš skrito k stotim sogovornikom, mene vsi vidijo.” Časopisni novinar pa bo vrnil: “Gostje kar derejo pred kamero, da se pokažejo. Jaz napišem celo stran članka, vi to omenite v treh stavkih.” V bistvu pa smo vsi v istem čolnu, se dopolnjujemo. Za svoje delo preberem vse relevantne časopisne izdelke, tiskani mediji pa seveda spremljajo naše televizijske oddaje.

Vodili ste Odmeve, Tarčo, Odkrito in še kar nekaj drugih oddaj, trenutno pa imate svojo tedensko oddajo Politično s Tanjo Gobec ob nedeljah po Dnevniku. Kako je prišlo do tega?

Preprosto. Odgovorna urednica z ekipo je odločila, da v nedeljski termin uvrsti, po vzoru tujih televizij, oddajo z imenom avtorja. Zaključek tedna, napoved novega tedna. Malo sem premišljala zaradi termina, dolžine in še česa, ampak lotila sem se, smo se, oddaja se je prijela. Pred časom (še pred koronakrizo) so mi iz enega od domov za starejše občane v Ljubljani napisali: “Veste, Tanja, mi povečerjamo, pogledamo vašo oddajo, predebatiramo, potem pa spat.” Od srca sem se nasmejala, da gredo z mojo mislijo tedna v posteljo.

Poznamo vas predvsem po pokrivanju notranjepolitičnih tem. Zakaj vas te najbolj pritegnejo? Katere teme so vam še zanimive?

Menim, pa se ne strinjajo vsi s tem, da ne moreš biti notranjepolitični novinar, če te poleg tega ne zanima še morje stvari, mene zunanja politika, kultura, šport etc. Ne znam si predstavljati poročanja ali komentiranja notranjepolitičnega, strankarskega dogajanja, če ne spremljam skoraj do podrobnosti recimo napada na Kapitol v Washingtonu, ali pa govoriti o stanju v družbi in ne vedeti za uspehe naših športnikov, znanstvenikov, kulturnikov.

Vodili ste tudi soočenja kandidatov za različne politične funkcije. Bi rekli, da je to zaradi razvnetosti gostov in njihovega števila najbolj stresna vrsta oddaje? Se na take debate še posebej pripravite?

Priprava je zame enaka. Poskušas zbrati čim več informacij, podatkov, oblikovati targetirana vprašanja, predvideti razplet debate in morebitne zaplete. Seveda pa so soočenja zahtevna zaradi števila gostov, ki jih izbirajo stranke, ki sodelujejo v politični kampanji, in ne voditelj ali uredništvo. Pred približno petnajstimi leti se mi je zgodilo, da je neka stranka v zadnjem hipu zamenjala svojega predstavnika. Namesto “Jožeta”, za katerega sem imela pripravljena vprašanja, je prišel “Tone”. Nič nisem vedela o njem, ne kaj dela, nisem poznala njegovih stališč, Google ga ni našel. Zabavna reč. Z velikimi črkami sem si na list napisala njegovo ime, da ga ne bi pozabila. Po oddaji se mi je predstavil, se opravičil za presenečenje in povedal, da je že lep čas v pokoju. Kar izletelo mi je: “A, to je to! Google je premlad, zato vas ni našel.”

Znani ste po profesionalnosti in nepristranskosti. Kako ostanete povsem nepristranski, čeprav imate morda negativno mnenje o kakšnem gostu v oddaji ali pa se z njegovim pogledom nikakor ne strinjate?

Najprej k zadnjemu. To si štejem v plus. Sogovornike vabim, da odkrito povedo svoja stališča, in nemogoče je, da bi se z vsem strinjala ali pa z vsem ne strinjala. Omogočim jim, da svoja stališča povedo, seveda pa sem v studiu zelo hitra s podvprašanji, pomembna mi je raven razprave in razumnost, argumentiranost odgovorov. Tudi kot oseba sem takšna, da brez težav poslušam ali berem stališča, s katerimi se ne strinjam. Pravzaprav sem kar malo alergična na ljudi, ki se družijo le z enakomislečimi. Da ne bo pomote, nikoli se ne zapletem v debato z nekom, ki trdi, da je Zemlja ravna. Kar pa zadeva osebni odnos do gosta ... Simpatičnost ali nesimpatičnost gosta pri meni ne igra nobene vloge. Seveda pa je težje, ko imaš pred sabo osebo, ki je tako ali drugače žaljiva do tebe ali medija, takrat je potrebna maksimalna samodisciplina.

Svojo karierno pot ste začeli proti koncu SFRJ. Se vam novinarstvo danes zdi bolj prosto kot v času socialističnega režima?

Toliko stara spet nisem. Novinarstvo v prejšnji državi poznam prek prijateljev, ki so v tistem času delali ali končali novinarsko kariero. To so zabavne zgodbe, koliko obvodov so poiskali, da so se izognili cenzuri “od zgoraj”. Danes ima novinarstvo druge izzive, vse pogostejši so odvetniški zahtevki za popravke, tudi tožbe zaradi novinarskega izdelka, marsikoga to napelje k samocenzuri, češ, temu se izognem, da ne bo spet kaj narobe.

Kako sta se spremenila položaj in ugled novinarjev v slovenski družbi v zadnjih letih? Kaj je najbolj vplivalo na to spremembo in kakšno vlogo imajo pri tem družbeni mediji (denimo Twitter)?

Kar nadaljujem prejšnje vprašanje. Svoje dodajo seveda tudi družbena omrežja, s kritiko, z žaljenjem, z diskreditacijo novinarjev. Praviloma za to poskrbijo centri moči, bodisi politične ali kapitalske. Pa tudi to, da si mnogo anonimnih piscev na spletu zamišlja, da lahko suvereno ocenjujejo novinarski izdelek, v smislu – na nogomet, politiko in novinarstvo se pri nas vsi spoznajo. Druga težava, svetovna, pa je porast lažnih novic. Včasih dobiš občutek, da je dandanes v eter laže spraviti laž kot resnico. Za slednjo potrebuješ veliko argumentov in pojasnil, resnica je po navadi suhoparna, laž pa atraktivna, hitra, zapomnljiva, prepričljiva.

Se vam zdi, da so slovenski novinarji dovolj glasni, ko opozarjajo na odklone v skrajnosti v družbi in izigravanje zakonov ter rušenje pravne države s strani nekaterih predstavnikov politične elite? Kaj bi še lahko naredili?

Smo glasni. Ne vem, ali dovolj in ali lahko zdaj, v tem norem času epidemije, še kaj dodamo. Razmere so zelo zahtevne. Včasih je medijskemu poročanju o nekem odklonu, nespoštovanju zakona, izletu čez črto dopustnega, četudi ne nujno nezakonitega, sledilo prevzemanje odgovornosti, tudi kdaj odstop ali vsaj opravičilo. Zadnje čase se je beseda odgovornost povsem izgubila. Pravzaprav nobena afera nima krivca.

Kaj so lahko posledice zavestne nevednosti in zatiskanja oči pred spremembami v družbi?

Da nas bo kot družbo v prihodnje bolela glava bolj, kot bi nas, če bi tudi zdaj imeli široko odprte oči in ušesa za družbene spremembe, ki se bliskovito dogajajo povsod po svetu. Razumem, da je na kratek rok pomembno, ali lahko greš v drugo regijo, ali bomo šli na morje, ali se bodo odprli frizerski saloni, trgovine, lokali ... Bi si pa želela, da so to le začasne skrbi in da po epidemiji ne bi živeli po starem, kot da se svet ni obrnil na glavo. Ker v resnici se v marsičem je.

Novinarstvo je polumetniška praksa. Kaj po vašem mnenju razlikuje dobrega novinarja od slabega?

Slab novinar ne obvlada osnovnih zakonitosti poklica, recimo obrtniško napisati vest z odgovori na pet vprašanj: kdo, kdaj, kje, kako, zakaj. Dober pa je novinar takrat, ko mu bralci, gledalci, poslušalci verjamejo, ga imajo za kredibilnega, ga jemljejo kot referenco v stališčih. Vez s publiko v novinarstvu ne nastane čez noč. Pravi novinar je zame tisti, ki se ga – ne glede na starost ali dolžino staža – kakšne novice še vedno dotaknejo, četudi je podobne že videl. Ko padeš v rutino ali če te nove teme hitro utrudijo, morda novinarstvo ni zate.

Ste zaradi tega, ker ste ženska, na svoji poklicni poti naleteli na večje ovire kot kolegi?

Pri delu ne. Konec koncev v novinarstvu prevladujemo ženske. Je pa res, da smo novinarke, še posebej zadnja leta in ne samo pri nas, precej večkrat kot kolegi kritizirane zaradi dela, verbalno napadane, tudi s seksističnimi pripombami.

V vaših oddajah vas nikoli nismo videli drugačne kot povsem stilistično urejene. Ali svoje modne odločitve uporabljate kot dodatek k profesionalnosti ali ste pač le ljubiteljica umetnosti mode?

Moj stajling v studiu je plod profesionalnih stilistov. Vrsto let za to skrbi Beti, ki ji z veseljem kdaj po oddaji sporočim pohvale gledalcev za outfit. Prepustim se profesionalcem, ampak za oddajo ne oblečem ničesar, česar ne bi v zasebnem življenju.

Svojo oddajo zaključite vsakič z drugim citatom. Kako ga izberete, kaj so kriteriji?

Misel je vedno povezana s temo, je poudarek, ki ga želim dati tisti teden. Včasih širim optimizem, včasih zbodem, večinoma pa navajam k razmisleku. Izbiram skrbno iz širokega nabora, iz knjig, še posebej (avto)biografij, filmov, s spleta ... Te misli so pravi hit, slišim za gledalke, ki si jih redno zapisujejo, ali pa za to pooblastijo može.

O vas na spletu ne piše veliko. Glede na to, da ste v medijskem prostoru močno prisotni, kako vam uspeva, da ostanete tako skrivnostni? Je to le zato, ker pač želite imeti službo ločeno od zasebnega življenja?

Mislím, da zadošča, da že dve desetletji v dnevne sobe gledalcev precej redno vstopam skozi ekran. Vse, kar želim povedati, povem z delom. Nekaj malega pa ostane zasebno.

Kako si zbistrite misli od stresa in množice informacij na delovnem mestu?

Množici informacij doma pogosto naložim še nove. Odklop je zame povezan z glasbo, včasih je bil tudi s plesom, filmi, prireditvami, druženjem in večurnimi razpravami ob Ljubljani, večerjami s prijatelji. A ta hip nič od tega. Sem pa v zadnjem koronaletu postala specialistka za kriminalistične resničnostne serije in se odločila za tečaj boksa, takoj ko ne bomo več v maskah. Vprašajte me kdaj pozneje, kako je z boksom in s stresom.

novinar
Jakob Grbac,
bivši urednik, študent
mednarodnih odnosov

ilustratorka
Marjeta Čater Timer

Korak naprej, dva koraka nazaj

Na prvo februarско jutro inštruktorica vadbe snema svojo rutino v vladni četrti prestolnice Nepjido. Naenkrat se za njo na cesti pojavi konvoj vojaških vozil, ki se odpelje proti parlamentu. V Mjanmaru poteka državni udar! Vojska pridrži predstavnike civilne oblasti, razglasi izredne razmere, onemogoči družbena omrežja in prepove združevanje več kot petih oseb. Večina mednarodne skupnosti dogajanje obsodi, v državi pa se kmalu začnejo protesti, ki trajajo še danes in so občasno nasilno zatrti. Da bi razumeli, zakaj je do teh dogodkov sploh prišlo, si moramo pogledati pestro zgodovino Mjanmara, močno prežeto z večdesetletnim zapletenim odnosom med voditeljico Aung San Su Či in vojaškimi poveljniki.

Območje Mjanmara je bilo dolgo časa pod britansko oblastjo. Po kratkem obdobju japonske okupacije med drugo svetovno vojno si je država leta 1948 izborila neodvisnost. Novonastala država se je imenovala Burma, saj je, kljub temu da v državi živi več kot 130 različnih etničnih skupin, celotna oblast pripadla Burmancem. Druge skupine so se čutile spregledane in občasno so se pojavljali nasilni upori. Vojska je menila, da je edina sposobna preprečiti razpad države in ohraniti oblast Burmancev, zato je leta 1962 z državnim udarom prevzela oblast. Uvedli so enopartijski sistem, kjer pa je dejansko vladala vojaška hunta (izraz izhaja iz španske besede “junta”, ki pomeni odbor). Sledilo je težko obdobje izolacionizma in ekonomske stagnacije zaradi mednarodnih sankcij. Režim je ostal nepopustljiv, v državi ni bilo svobode, ljudje so živeli v pomanjkanju.

Leta 1988 je zaradi stalnega političnega zatiranja in vse slabše gospodarske situacije prišlo do večjega upora, znanega kot vstaja 8888. Vojska je demonstracije nasilno zatrla, a kot obraz upora se je uveljavila Aung San Su Či, hči “očeta naroda” Aung Sana, poveljnika, zaslužnega za osamosvojitve države. Leta 1990 so prvič po treh desetletjih potekale volitve in Aung San Su Či je na njih nastopila s svojo stranko NLD (Nacionalna liga za demokracijo). Zmagala je z več kot tričetrtinsko večino, a vojska ni želela predati oblasti in Aung San Su Či se je znašla v hišnem priporu. Z aktivizmom je še naprej opozarjala na nedopustno delovanje režima in za svoje delovanje prejela tudi Nobelovo nagrado za mir.

Do sprememb je prišlo leta 2008, ko je bila spisana nova ustava, država se je preimenovala v Mjanmar in začela eksperiment z demokracijo. Dve leti kasneje so izvedli volitve, na katerih je zmagala stranka blizu vojski, saj je NLD volitve bojkotirala zaradi domnevnega vmešavanja hunte. Vojski je po ustavi avtomatično pripadla četrtnina mest v parlamentu, ohranila je nadzor nad obrambnim in notranjim ministrstvom ter ogromen vpliv v gospodarstvu. Govorilo se je, da je vojska pravzaprav vlada v vladi. Leta 2015 je prišlo do dejanskih volitev, na katerih je prepričljivo zmagala NLD. Aung San Su Či ni mogla postati predsednica, saj so njeni otroci rojeni v tujini, ustava pa določa, da funkcije ne more prevzeti oseba, katere ožje sorodstvo ima tuje državljanstvo. A to je ni ustavilo in posebej zanj so ustanovili novo pozicijo državne svetovalke.

Med njenim mandatom so svet pretresle obtožbe o pobijanju in preganjanju muslimanske manjšine Rohinga čez mejo v Bangladeš. Vojska je trdila, da samo izvaja protiteroristične akcije, Aung San Su Či pa si početja ni upala obsoditi, s čimer

je izgubila veliko mero mednarodnega ugleda kot braniteljica človekovih pravic. Kljub temu je v državi ohranila priljubljenost in NLD je na volitvah prejšnje leto še izboljšala rezultat. To je bil velik udarec za vojsko, vodilni general Min Aung Hlaing je celo računal, da bi ob dobrem rezultatu provojaških strank skupaj z glasovi vojske lahko dosegel večino in postal predsednik. Ker se to ni zgodilo, je vojska izpodbijala legitimnost rezultatov, a s prepričljivimi dokazi o goljufijah ni postregla.

Vojaška hunta ni želela, da bi se država v novem mandatu preveč reformirala, zato je izvedla državni udar ter ponovno prevzela absolutno oblast. Aung San Su Či je bila aretirana in deležna absurdnih obtožb, med drugim zaradi ilegalnega uvoza komunikacijske opreme (pri njej doma so namreč našli šest voki-tokijev). Namen vojske je bil utišati Aung San Su Či in ji onemogočiti nadaljnjo politično udejstvovanje. V državi so se zato začeli množični protesti, ki so se velikokrat prelevili v nasilne spopade – varnostne sile so celo streljale na protestnike! Vojska je aretirala več predstavnikov civilne družbe, novinarje, akademike in zagovornike človekovih pravic. Zaradi omejitev, povezanih s preprečevanjem širjenja covid-19, so protestniki svoje nestrinjanje izražali tudi s trobljenjem v avtomobilih, tolčenjem po ponvah in z iztegovanjem treh prstov v pozdrav. V novice so prišli tudi bodybuilderji, ki so si slekli majice, da bi pridobili pozornost. Čeprav je večina prebivalcev na strani Aung San Su Či, pa nekaj nacionalističnih gibanj v vojski vidi branitelja naroda in budizma ter podpira njen prevzem oblasti.

Situacija je torej notranjepolitično zapletena in temu primerno tudi mednarodni odziv na dogajanje ni bil enoten. Medtem ko so ZDA in EU uvedle sankcije proti hunti, sta Rusija in Kitajska z vetom blokirali resolucijo Varnostnega sveta ZN. Predstavniki Rusije, Kitajske in Indije so se celo udeležili vojaške parade ob dnevu oboroženih sil. Kitajska ima v Mjanmaru močne geostrateške interese, saj prek države dostopa do pristanišč v Indijskem morju in pomembnih naftovodov. V primeru ponovne izolacije Mjanmara bi Kitajska pridobila moč, saj bi bila hunta popolnoma odvisna od nje. Na protestih je bil večkrat viden slogan “We need R2P”, ki se nanaša na normo “odgovornost zaščititi” (Responsibility to protect). Ta predvideva vojaško intervencijo mednarodne skupnosti v primeru, da država ogroža življenja lastnega prebivalstva. Nekateri diplomati so naklonjeni grožnji posredovanja, saj menijo, da je to edini jezik, ki ga hunta razume. Kitajska in Rusija pa nista naklonjeni spremembi režima, saj kot alternativo hunti vidita samo anarhijo. Tudi obsodb delovanja hunte s strani regionalnih mednarodnih organizacij, kot je npr. ASEAN, ni pričakovati. Tako mednarodne okoliščine za protestnike niso ugodne in obstaja malo upanja, da bi lahko zunanji svet pomagal prebivalcem Mjanmara.

Postavlja se vprašanje, kako naprej. Vojska je sicer res obljubila, da bo v roku enega leta sestopila z oblasti in izvedla volitve. A tudi če bi do volitev dejansko prišlo, najbrž ne bi dovolila ponovne zmage NLD – ali bi bile volitve nepošteno ali pa razglašene za neveljavne. Očitno je, da so generali pripravljeni prevzeti oblast, če njihovi interesi niso izpolnjeni. General Min Aung Hlaing se bo v kratkem vojaško upokojil, a zdi se, da je za nadaljevanje svoje politične kariere pripravljen storiti marsikaj. Ni pa nujno, da ga pri tem podpirajo drugi generali in celotna vojska. Zato vse kaže, da se bo boj za oblast v Mjanmaru nadaljeval.

Zakaj dejstva ne spremenijo našega mišljenja

MMXX
MMXXI

/
- 3

MLADIKA

Lev Tolstoj je nekoč izjavil: “Kateremu koli človeku, pa naj je še tako počasne pameti, se da razložiti še tako kompleksno idejo, če si do tedaj ni ustvari nobenega mnenja o njej. Po drugi strani pa se še tako inteligentni osebi ne da objasniti enostavne ideje, če je pred tem trdno prepričana o drugi razlagi te ideje.”

V današnjih časih in težkih razmerah, v katerih živimo, si je vsak od nas ustvaril svoj pogled na pandemijo, koronavirus, cepivo, maske in ostale stvari, ki v taki meri vplivajo na naše življenje, da ne moremo mimo njih. In ko si ljudje enkrat ustvarijo mnenje, ga težko spremenijo.

A zakaj je tako? Zakaj dejstva ne spremenijo našega mišljenja? Zakaj ljudje kljub vsemu še naprej verjamejo v “napačne” ideje? Poglejmo si, kako pride do tega in kaj ima s tem opraviti človeški nagon.

Ljudje potrebujejo predstavo o svetu, da sploh lahko preživijo. Če se ta predstava razlikuje od dejanskega sveta ali pa zgolj od prepričanja večine, se lahko posameznik s težavo prebija iz dneva v dan. Ampak resnice in prepričanja niso edine stvari, ki so pomembne za človeški um. Zdi se, da nanj v veliki meri vpliva tudi nagon do pripadnosti družbi, ki izvira še iz časov, ko so ljudje živeli v plemenih in je izločitev iz skupine pomenila smrt za posameznika, saj sam ni mogel preživeti v naravi.

Za človeka je torej pomembno razumeti, kako deluje svet, ter hkrati ostati del skupine. Po navadi ti dve stvari hodita z roko v roki, ampak včasih, tako je tudi zadnje čase, nastane med njima konflikt. In takrat se ljudje bolj nagibajo k temu, da prilagodijo svoje mišljenje in ostanejo del družbe, kot da bi zagovarjali svoje stališče in s tem tvegali izločitev iz družbe. Tako lahko sklenemo, da ne verjamemo vedno v stvari zato, ker so resnične, temveč zato, ker nas naša prepričanja pokažejo v “pravi” luči pred ljudmi, ki nam nekaj pomenijo ter za katere nam ni vseeno, kaj si mislijo o nas. Taka prepričanja lahko okličemo za “stvarno napačna, a družbeno pravilna”.

Za primer lahko vzamemo situacijo, v kateri se Jure s prijatelji pogovarja o učinkovitosti doma izdelanih mask. Jure ve, da kos blaga ne more zaustaviti virusa, saj je o tem veliko prebral in mu je to potrdila tudi učiteljica biologije. A ko prijatelje sliši govoriti o tem, da so domače maske boljše, ker v njih lažje dihaš, zaščita je pa tako ali tako enaka, Jure spremeni svoje mnenje in se postavi na stran prijateljev, ki tako ne bodo mislili, da je čuden. Po mojem mnenju to sicer ni prav in verjetno si vas večina, ki bere članek, misli, da bi storili drugače. No, mogoče v takem primeru celo bi, a če dobro pomislite, stavim, da ste tudi vi, prav tako kot jaz, v preteklosti že preoblikovali svoje mnenje samo zaradi množice, čeprav se tega v tistem trenutku niti niste zavedali.

Iz povedanega lahko vidimo, da če hočemo spremeniti mišljenje posameznika, moramo v določeni meri prekiniti njegove vezi s skupino, v kateri si je ustvaril mnenje, s čimer posameznik tvega, da izgubi socialne stike. In ker ne moremo kar pričakovati, da bo spremenil mnenje, če s tem izgubi družbo, mu moramo v

zameno ponuditi novo družbo. Na mnenja ljudi lahko torej vplivamo tako, da se spoprijateljimo z njimi ter si pridobimo njihovo zaupanje in spoštovanje.

Vrnimo se k Juretu. Recimo, da bi do njega prišel neznanec, ki bi ga hotel prepričati, da so klinične maske boljše od domačih, in bi to podprl z dejstvi. Ker ga Jure ne pozna in mu ne zaupa, ni pripravljen spremeniti mnenja. Če pa se Jure spoprijatelji z novim sošolcem, s katerim nato preživi veliko časa, in mu ta pove svoje mnenje o kliničnih maskah, bo Jure pripravljen spremeniti svoje mnenje, saj se lahko v primeru izključitve iz ene družbe priključi k drugi.

K temu, ali se strinjamo z nekom ali ne ter ali bomo sprejeli njegovo mnenje, pa pripomorejo tudi pogledi, ki jih imamo mi in sogovorec, na druge teme. Če se ti pogledi ujemajo, potem je verjetneje, da bomo zaupali sogovornikovi presoji tudi na drugih področjih in njegovim mnenjem dali več teže.

Zanimiva stvar glede prepričanj je, da se pogosteje širijo neresnične in pogosto nepomembne ideje, saj je za to, da ideja ostane, treba o njej govoriti. In ker ljudje po navadi pogosteje razpravljamo o napačnih, bolj napihnjenih in zato tudi zanimivejših idejah kot o preverjenih, suhoparnih dejstvih, se napačna prepričanja hitreje širijo, o njih se več govori in na koncu jih lahko ljudje celo začnejo obravnavati kot resnična. Recimo, da si v razredu priča fizičnemu obračunu med sošolcema, kjer prvi zgolj potisne drugega, s čimer se prepir konča. Ko pa do tebe pride sošolka, ki ti je všeč in na katero bi rad napravil vtis, ji boš na vprašanje, kaj se je zgodilo, najverjetneje odgovoril z vsaj malo prirejeno zgodbo, da boš v njenih očeh zanimivejši. In tako se iz nedolžnega potiska po nekaj prenosih od ust do ust zgodba spremeni v obračun s pestmi, prebito arkado in frčanjem zob po razredu.

Ne glede na vse menim, da si mora vsak posameznik ustvariti svoje mnenje na podlagi vseh informacij, ki jih zbere o določeni temi, hkrati pa naj svojega mnenja ne vsiljuje drugim, ampak ga zgolj predstavi in potem se sogovorci na podlagi podanih informacij sami odločijo, ali bodo svoje mnenje preoblikovali ali pa vztrajali pri svojem prvotnem prepričanju. Vsekakor pa preoblikovanje mnenja ne sme temeljiti na družbenem pritisku. Res je, da je to težko, ampak če te obkrožajo razumni ljudje, ki so odprti za nova mnenja in dopuščajo razlike, potem drugačen pogled sploh ni problem. Mislim, da bi se vsi morali obkrožati z ljudmi, ki nas sprejemajo take, kot smo, nam ne vsiljujejo svojega mnenja in hkrati sprejemajo našega.

O spolni identiteti v današnji družbi

Ob rojstvu vsakomur pripišejo spol glede na njene ali njegove telesne značilnosti. Ta spol je lahko moški ali ženski, in ko odraščamo, se od posameznika pričakuje, da se bo vedel v skladu z družbenimi pričakovanji, ki sodijo k temu spolu. Kaj pa osebe, ki se ne poistovetijo s spolom, ki so jim ga pripisali ob rojstvu? S kakšnimi problemi se soočajo?

Spol je na spektru, zato transspolne osebe niso le ženske ali moški. Lahko so tudi nebinarne, kar pomeni, da se ne umeščajo znotraj binarnega spolnega sistema oziroma spolnega sistema moški-ženska, in spolno fluidne, kar pomeni, da njihov spol ni fiksen, ampak se spreminja.

Kar loči transspolne osebe od cisoseb, torej tistih, ki sprejmejo spolno identiteto, dodeljeno ob rojstvu, je disforija, a ni nujno, da jo ima vsaka transspolna oseba. To je stiska, ki jo oseba občuti, ko se njena spolna identiteta ne ujema s spolom, ki ji je bil pripisan ob rojstvu. Spolno disforijo osebe doživljajo na različne načine, npr. z negativnimi čustvi glede določenih delov svojega telesa ali z nelagodjem, ker so v družbi neprestano naslavljan s spolom, s katerim se ne identificirajo. Spolna disforija je tudi medicinska diagnoza, ki omogoča dostop do potrebne zdravstvene oskrbe za transspolne osebe, hkrati pa žal velikokrat pomeni tudi stigmatizacijo transspolnih oseb.

Transspolne in nebinarne osebe gredo skozi proces, ki mu pravimo tranzicija, pri katerem naredijo prehod iz spola, ki jim je bil pripisan ob rojstvu, v tistega, s katerim se identificirajo. Ne obstaja le en način tranzicije, razlikuje se od osebe do osebe, čeprav ljudje večinoma pomislijo na popolno medicinsko tranzicijo. Poleg medicinske tranzicije, ki obsega hormonsko terapijo in različne operativne posege, poznamo tudi socialno oz. družbeno tranzicijo, ko oseba zamenja zaimke, lahko zamenja ime, spol na osebnih dokumentih, izraža spolno identiteto s spremembo oblek, frizure, uporabljanjem ličil in drugo.

Transspolne osebe, še posebej otroci in najstniki, so zaradi neinformiranosti družbe izpostavljene diskriminaciji in negativnim predsodkom. Starši, skrbniki in celo učitelji mislijo, da je “z njimi nekaj narobe” in da so slabo vzgojeni. Velikokrat ne upoštevajo otrokove identitete, starši otroka včasih naženejo od doma. Stanovanjski problemi se širijo tudi v odraslost. Posamezniki morajo prikrivati identiteto, sicer so zaničevani, grozi jim brezdomstvo. Zaradi predsodkov težko dobijo redno službo. Transspolne osebe se poleg tega vsak dan srečujejo s fizičnim nasiljem, lani je po svetu umrlo kar 350 transspolnih in spolno nenormativnih oseb, od tega 98 % transspolnih žensk.

Kaj lahko storimo cisosebe? Če se nam transspolna oseba razkrije, jo naslavljamo z izbranimi zaimki in uporabljamo ime, ki si ga je izbrala, če si ga je spremenila. Ne razkrijemo je ljudem, pred katerimi se še ni pripravljena razkriti. Prav tako ne sprašujemo vsiljivih vprašanj o njeni tranziciji ali telesu.

S podporo, z informiranjem in opolnomočenjem transspolnih oseb se v Sloveniji ukvarja zavod TransAkcija in različna LGBTQ+ društva.

Nagovor predsednika DSGL maturantom

Draga ~~ukradena~~ trdoživa generacija, zaupajoč v boljšo prihodnost brez mask, namesto da bi vam to govoril v Stožicah, zdaj pišem: “Naše trpljenje pred zasloni se je končalo.” V spletne učilnice smo oddali (več ali manj) vse naloge, se potrudili biti na vsaj polovici zoomov in uspešno prepričali profesorja Jurmana, da vemo, kaj je utilitarizem. Spadamo v generacijo, ki sta jo zaznamovala dva (največja) finančna zloma, svetovna epidemija, kakršne nismo videli v stotih letih, in najhuje od vsega, v generacijo, ki pri maturi iz matematike piše dve poli namesto ene. Če nam je uspelo prevetriti vse te orkane, nam bo uspelo tudi uspešno opraviti ta famozni “zrelostni” izpit in si odrezati svoj kos torte življenja. Vseeno imamo pravico biti vsaj malo žalostni zaradi vsega izgubljenega. Poleg vsega smo ostali brez človeškega stika, ki ga je deležen sleherni dijak, ko sedi v šolski klopi. Edina intima, ki nam jo je uspelo ustvariti preko Zooma, je, da zdaj natančno vemo, kako so videti sobe sošolcev (kar morda tudi ni slabo, vsaj prisiljeni smo jih bili pospraviti). Maturantski ples, grand finale srednje šole, kjer naj bi se naše šolsko življenje neposredno srečalo z družinskim v skupni proslavi osebnemu uspehu, je tudi podlegel epidemiji. Kislo nadomestilo je bil valček, ki ga je plesal vsak v svojih mislih, pa še ta je bil le briljanten (če ne veste, na kaj namigujem, je skrajni čas, da začnete ponavljati književnost za maturo).

Ko poslušamo svoje starše, kako dolgovezijo o svojih srednješolskih letih, venomer omenjajo, kako pogrešajo to obdobje svojega življenja. V trenutku, ko sem se na kolenih pred učilnico št. 5 učil geografijo in si vbijal v glavo razliko med kolhozom in sovhozom, nisem verjel niti besedici, kar so mi rekli. A ko pišem ta nagovor, jim verjamem. Pogrešal bom prezgodnja jutra, ko so ob vstopu v učilnico moj mrki pogled z obraza izbrisali razposajeni sošolci. Pogrešal bom profesorje, ki so verjeli mojim lažem, da imam nalogo narejeno, le da sem jo pozabil doma. Pogrešal bom, kako so mi starši, čeprav sem se začel učiti en dan pred testom, pomagali z žrtvenimi darovi bogovom fotografskega spomina v obliki hrane ob enajstih zvečer.

A to, kar zdaj pogrešam, med karanteno večinoma ni veljalo. Zato bom zahvale oblikoval drugače. Dragi sošolci (v bistvu sošolke), hvala za vse poslane zapiske. Pozabil sem, da tudi če sem za domačo mizo, si moram snov vseeno zapisovati. Dragi profesorji, hvala, ker ste se po svojih najboljših močeh trudili, da je pouk potekal karseda običajno. Vseeno je bilo bolje na začetku, ko ste bili tehnološko malo manj pismeni, saj so bile ocene lepše in nas nihče ni motil, ko smo delali vse drugo razen sledili uri (to dvojce je neuradno alternativno dejstvo, ki je povsem izmišljeno). Dragi starši, hvala, ker ste razumeli in sočustvovali z nami v najtežjih trenutkih, ko smo mislili, da leta ne bomo preživel. Pa fajn je bilo tudi, ko ste pogruntali, da medtem ko pišemo esej iz slovenščine, pač ne moremo pobrati perila iz pralnega stroja, čeprav smo doma.

Posebna zahvala pa gre našemu enemu in edinemu ravnatelju, gospodu Romanu Vogrincu, ki nam je vestno, ko smo bili doma, pošiljal spodbudna sporočila, nas takoj obvestil o kakršnihkoli spremembah in se trudil, da bi dijaki ter profesorji z najmanj nevšečnostmi zaključili šolsko leto. Brez njega Ledina pač ne bi bila tako fina.

Smo otroci pohojenega cvetja, ki smo kljub sivini časa vzcveteli, skoraj vzplamteli, v mogočne razcvete mnogoterih barv. Zato vsi skupaj vzkliknimo “Gaudeamus igitur!”, tudi če le v glavi, vsak zaprt v svoji sobici. Samo prosim, ne zamudite na maturo, ker bi se zbudili kot ščurek (resno, začnite ponavljati).

novinarka
Anja Vrtačnikfotograf
Lan Anzeljc

Intervju s Timom Topićem

Čeprav se tega naziva brani, je glavni grafični oblikovalec na Ledini. Dijak, ki zagotovo ve, kaj hoče v življenju. Športnik vsekakor ni, se pa zato toliko bolje znajde s fotoaparatom v roki. Pravi, da se moraš na področju grafičnega oblikovanja "zriniti zraven" in tako nabirati izkušnje ter zveze. Je predsednik Dijaške skupnosti Gimnazije Ledina, v prostem času pa se ukvarja s svojim psom in hrčkom – kadar s svojimi mislimi ne zaide v sanjarjenje.

Rečemo lahko, da si glavni grafični oblikovalec na Ledini. Kdo te je navdušil za grafično oblikovanje?

To je pa naziv, ki ne vem, če mu sežem do kolen, ampak hvala. Za grafiko sem se navdušil v devetem razredu, ko sem bil “prisiljen” oblikovati promocijski material za koncert našega šolskega orkestra. Ugotovil sem, da v tem v bistvu kar uživam. Sta pa pri tem pomagali tudi bratrančeva partnerica, ki je profesionalna oblikovalka, in pa moja življenjska obsedenost z letaki, s plakati in s tiskovinami nasploh. Zbiram jih, že odkar se spomnim.

Kateri je bil tvoj prvi projekt, kar se tiče grafičnega oblikovanja?

Prvi resni projekt je bila v bistvu Mladika leta 2017/18. Takrat sem prevzel funkcijo oblikovalca revije in oblikoval svoj prvi celostni dizajn, ki ga v retrospektivi sploh ne morem jemati resno zaradi količine likovnih in estetskih napak. Je pa bila to vsaj prva barvna Mladika, če ne drugega.

Do sedaj si na področju grafičnega oblikovanja končal že ogromno projektov. Kateri je tvoj najljubši oziroma na katerega si najbolj ponosen?

Na preprosto vprašanje podajam kompleksen odgovor: Nekega plakata ne morem enačiti s celostno grafično podobo Mladike. Najljubši celostni dizajn mi je seveda letošnja Mladika, najljubši plakat je plakat za predstavo Komisija za samomore v izvedbi ledinske gledališke skupine Carpe diem, najljubše konceptualno delo pa je skupno delo s prijateljem Lanom Anzeljcem, naslovljeno Rdeča grud.

Kako to, da svoje ime uveljavljaš na različnih področjih?

Poizkušam se “vštuliti”, kamor se pač da. Je pa res, da je veliko priložnosti prišlo iz poznanstev, na primer portretne fotografije prijatelja Jakoba, ki nastopa kot Vera Vulva, je objavila revija Mladina. Televizijski intervju o Rdeči grudi je bil posledica radijskega intervjuja. Za samopromocijo se pa zanašam predvsem na Instagram (@tt.dsgn).

Vemo, da si spreten tudi s fotoaparatom. Raje fotografiraš ali delaš dizajn in zakaj?

Ponavadi gresta fotografija in dizajn pri meni z roko v roki, saj so vsi moji večji projekti kombinacija obojega. Je pa res, da je fotografija glede karierne poti sekundarna. Nekateri oblikovalci rišejo, nekateri pa fotografiramo.

Kako si postal grafični oblikovalec šolskega glasila Mladike in od kod črpaš ideje za njen dizajn?

V prvem letniku je v razred prišla novinarka Mladike predstavljat svoje delo in zadeva me je začela zanimati. Zato sem stopil do mentorice, profesorice in knjižničarke Mojce Lotrič, jo vprašal, ali lahko pomagam pri dizajnu, in ker je mentorica to prej delala sama, kar je za nekoga, ki hkrati lektorira članke, veliko dela, mi je predstavila nekaj tehnikalj in mi delo popolnoma predala. Inspiracije so različne, moja prva Mladika je bila eksplozija barve in ornamentnosti, da smo nakazali prestop iz črno-bele v barvno, drugi dizajn se je vrtel okoli Mladikine 50. obletnice, zato je bil tudi dizajn zelo minimalističen in brezčasen. Video zanjo smo snemali v treh glavnih ljubljanskih galerijah in NUK-u. Moja tretja Mladika se je vrtela okoli teme izvirnega barbarstva, ki tli v vsakem človeku (navdih sta bili pesem Savages Marine and the Diamonds in knjiga Lord of the Flies). Moja zadnja Mladika, ki jo zdaj držite v rokah, pa izvira iz filozofije časovnosti in simbolistike cvetja. Navdih zanjo sta skladba, ki jo lahko slišite v letošnjem videu Brezčasni, in roman Slika Doriana Graya pisatelja Oscarja Wilda.

V Mladiki je letos tudi nova rubrika, katere urednik si. Zakaj rubrika Mladikin izbor?

Ta rubrika je nastala iz mojega opazovanja, da imamo na Ledini mnogo nadarjenih likovnikov, katerih dela bi z veseljem vključil v dizajn, a zaradi neujemanja z vsebino to ne gre. Zato sem se kot vodja Mladikinih likovnikov odločil za uvedbo te rubrike. Načeloma urejam tudi rubriko Zakulisje, ki pa ji letos zaradi epidemije primanjkuje materiala, saj se skoraj nič ne odvija v živo.

Si član vlade DSGL in predsednik DSGL. Zakaj si se včlanil in zakaj si se odločil za kandidaturo?

Za dijaško sta me navdušili dve bivši članici vlade DSGL, Sara Čačič in Zara Karoli, in bivši predsednik DSGL ter eden izmed mojih najboljših prijateljev, Jure Žigon, hkrati pa prireditve DSGL, še posebej Vugiji. Sem človek, ki uživa v organiziranju, poleg tega mi je predsedovanje DSGL v vpogled dalo naš šolski sistem in razmišljanje dijakov, kar mi konec koncev pomaga tudi pri oblikovanju.

Sočlani vlade DSGL te pogosto zafrkavajo, da si prišel v DSGL brez “sprejemnih izpitov”. Kaj si moral storiti, da so te sprejeli?

Morda imajo prav, nisem šel po klasični poti pripravnništva. Sem pa zato na drugačen način pokazal svoje zanimanje, sposobnosti, specifično znanje in željo po delu, ki ga lahko ponudim. Najprej sem se ukvarjal z grafično podobo DSGL, potem pa z organizacijo in strukturiranostjo same skupnosti. Po mojih predlogih smo mentorica DSGL, profesorica Možina Artač, gospod ravnatelj in jaz sestavili nov kompletен pravilnik DSGL, kar štejem poleg prenovе sistema točkovanja za naj razred med svoje največje uspehe na tem področju. Torej večinoma stvari v ozadju.

V času, ko so na Ledini potekale volitve, si bil na socialnih omrežjih pogosto izpostavljen v negativnem smislu. Kako je vsa ta “pozornost” vplivala nate takrat in kako na človeka, kakršen si danes?

Na začetku me je motilo, se pa sčasoma naučiš, da je ljudem pogosto le dolgčas in morajo svoja negativna čustva nekje spraviti iz sebe, zato me ne moti biti strel vod. Razumem pa tudi, da sem občasno morda malo too-much. Vsak ima pravico do svojega mnenja o meni, četudi je negativno.

Zakaj si se odločil za Gimnazijo Ledina? Kaj je najboljša stvar, ki ti jo je dala Ledina?

Ledino sta mi priporočali prijateljici iz športnega kluba (neverjetno, ja, včasih sem se v prostem času celo ukvarjal s športom). Šel sem na informativni dan in videl, da je energija dijakov, profesorjev in stavbe nekaj zame. Je pa res, da je to tudi gimnazija moje matere, ki jo zdaj skrbi, da bom šel do konca po njeni poti in postal profesor, kar pa moja nenaklonjenost otrokom na srečo preprečuje. Ne morem izbrati ene najboljše stvari, izpostavil pa bi neverjetno podporo pri umetniškem izražanju in na splošno pri uresničevanju projektov in idej.

Kakšni so tvoji načrti za nadaljnje šolanje?

Če se bodo zvezde poravnale, kar naj bi letos se, ker je leto 2021 leto vodnarja, ki je moj zodiakalni znak, bom nadaljeval študij na ALUO, smer vizualne komunikacije, modul grafično oblikovanje. Upam pa tudi na kakšno izmenjavo in bivanje v Amsterdamu, Berlinu ali Sankt Peterburgu.

Kje bo Tim pristal čez deset let?

Upam, da ne na zavodu za zaposlovanje. Sanje so, da bi bil kreativni direktor pri kakšnem oblikovalskem studiu, modni hiši (direktor promocije) ali galeriji. Ampak to morda čez dvajset let.

Kako je videti tvoj prosti dan, torej prosti čas, petkov večer, počitnice ...?

Odvisno, vedno pa vključuje vsaj triurno popoldansko spanje. Petkove večere sem pred epidemijo preživel v ozkem krogu prijateljev v Daktariju (tako kot Jadran Dizdar) ali pa Biljardni hiši, počitnice pa vsepovsod, samo da nisem bil doma. Ker pa sem po opisu novinarke tega intervjuja deloholik, veliko prostih dni porabim za snovanje osebnih umetniških projektov. Ali pa zapravljam štipendijo na vinilkah (#quirky), gledam bizarne filme iz prejšnjega stoletja ali ves dan visim na telefonu in zvečer v postelji depresiram, da nisem nič naredil. Sem tudi oboževalec Nintendovih klasik, predvsem “The Legend of Zelda”, “Kirby”, in ko sem s prijatelji, seveda “Mario Kart”.

Nedavno je izšel zin Rdeča grud, ki si ga izdal skupaj s prijatelji. Za kaj pravzaprav gre in kako je prišlo do te izdaje?

Zin je vrsta večstranske umetniške tiskovine (izvira iz angleške besede “magazine”). Pri Rdeči grudi sva kombinirala konceptualno fotografijo in poezijo. Jaz sem skrbel za vizualne faktorje, Lan pa za poezijo. Osrednja tematika je možnost posameznika, da vpliva na svojo prihodnost in na to, kakšen je ta trenutek. Ideja je bila čisto spontana in na začetku si prav zagotovo nisva mislila, da bova zaradi tega projekta pristala na nacionalni televiziji in Prvem radiu RTV SLO.

Veliko ljudi te vidi, ko se v šolo pripelješ s kolesom. Gotovo imaš kakšno prigodo v zvezi s tem. Nam jo lahko zaupaš?

Sem človek, ki nima ravno najboljšega mnenja o LPP, zato se zanašam na svoje kolo. Večina prijateljev, ki sem jih kdaj peljal na prtljažniku kolesa, se z mano noče več peljati, saj sem menda kamikaza, ko vozim po Ljubljani, a kakor pravijo, kadar si v Rimu ... Morda bolj smešen (in ne tako nedolžen) pripetljaj je bil, ko sem čakal na križišču Resljeve in Komenskega ulice ter ob zvoku za zeleno luč zapeljal na cesto. A zvok ni bil za prehod v moji smeri, ampak za sosednjega. Preden sem to ugotovil, sem se ves zaspan jezil na voznike, češ kaj mi trobijo, saj imam zeleno ...

Nisi človek, ki bi v šolo hodil v puloverju in kavbojkah ali trenirki. Od kod črpaš modni navdih?

Kombiniram udobje in stilizacijo. Hlače, ki ponavadi sodijo k moški obleki, so mi udobnejše kot katerekoli kavbojke, hkrati pa dodajo odtenek profesionalnosti. Z velikim veseljem se posvečam temu, kaj bom oblekel, saj to razumem kot eno izmed možnosti osebnega izražanja. Poskušam pa vsakemu outfitu dati vsaj kanček rdeče, moje najljubše barve. Moj najljubši oblikovalec je na žalost preminuli Alexander McQueen, najljubša kolekcija pa Platonova Atlantida.

Kaj te spravi v dobro voljo, ko imaš slab dan?

Redkokaj, po pravici povedano. Če imam slab dan, grem spat in upam na najboljše ali pa teroriziram svojega psa Bobija in hrčka Franka.

Rad potuješ? Kje ti je bilo do zdaj najbolj všeč in kaj si še želiš obiskati?

Seveda rad potujem, kdo pa ne? Moram reči, da sem kot rusofil najbolj užival v Rusiji, še zlasti v sibirskem mestu Magnitogorsk. Tudi zahodna obala ZDA mi je kar blizu. Kot oboževalec Lane Del Rey sem tam lahko odživel svojo ameriško “west coast” fantazijo. Letos naj bi se, če ne bi bilo pandemije, odpravil na potovanje po Japonski, ki me fascinira že vrsto let, saj je kultura tako drugačna od naše. Tradicionalno estetiko in modernističen dizajn imajo “on point”, zelo minimalno, kar sovпада z mojo osebno estetiko (vsaj trenutno). Fascinira me, to je malo bizarno, tudi lepa logistika, tako da imam zelo rad ogromna letališča.

Kaj bi sporočil mlajšim generacijam, ki so že na Ledini, in tistim, ki bodo ledinci še postali?

Ledina vam bo dala vse, dokler je odnos vzajemno spoštljiv. Možnosti za osebni razvoj in razvoj interesov so brezmejne, le izkoristiti jih morate znati. Pa ne špricajte preveč, saj boste za to nekoč plačali.

novinarka
Anja Kocjančič

fotografinja
Ula Smrekar

Drugačnost

Če se telesno ali psihično razlikuješ od tako imenovanih normalnih ljudi, si drugačen. Ampak, kdo pa naj bi bil potemtakem normalen? In zakaj si beseda “drugačnost” pogosto lasti negativen prizvok? Še SSKJ mi je ob definiciji drugačnosti ponudil primer: “Boleče se je zavedala svoje drugačnosti, zato je bila pretirano občutljiva.” Zakaj se je morala oseba svoje posebnosti zavedati na tak boleč način? Ker je nekdo ni sprejemal in cenil takšne, kot je?

Kot prvo, mislim, da pojem “normalnost” ne obstaja. Pred kratkim sem si pogledala TED Talk, v katerem je paraolimpijska atletinja, javna govorka, aktivistka in igralka Aimee Mullins, ki se je rodila brez fibularnih kosti, zaradi česar so ji morali amputirati spodnji del nog, lepo pojasnila, da normalnosti pravzaprav ni. Obstaja samo nekaj, kar lahko označimo kot tipično, pogosto, večinsko. Ravno ta večina pa določa ustaljena merila, ideale in norme. Ljudje smo si namreč skušali ta zapleteni svet, v katerem živimo, poenostaviti tako, da vse posameznike nenehno uvrščamo v določene kategorije glede na podobnosti in razlike, iz česar izhajajo že omenjeni ideali. Kdorkoli ne spada v nobeno od teh skupin, je takoj označen za tujega, posebnega, nenavadnega in drugačnega. Pa vendar, kdo pravi, da ima ta večina vedno prav? Večina je v srednjem veku verjela, da je Zemlja ploščata, bila slepo prepričana, da se Sonce vrti okoli Zemlje, in se povsem strinjala s sežiganjem “čarovnic”. Ni nujno, da so vsi verjeli takratnim še kako zmotnim prepričanjem, ki jih je širila inkvizicija, je bil pa med ljudstvom zelo prisoten strah pred novimi in neobičajnimi stvarmi, ki jih niso bili navajeni, zato so se rajši uklonili in sprejeli dejstva, ki so se jim zdela na nek način znana in zato ne preveč absurdna. Kakorkoli, če smo že ravno v srednjem veku in pri močnem vplivu krščanstva – če je Jezus sprejemal vse, zakaj naj bi neka skupina ljudi, samooklicanih razsodnikov, določala drugače?

Ampak saj je še danes nekako tako, seveda v manjši skrajnosti. V nas tli podzavesten odpor do sprememb, do novega in drugačnega, kar je vzrok za močno zakoreninjene predsodke, virus in bolezen današnje družbe. Z njimi se bojujemo proti vsemu, kar ne ustreza družbenim normativom, saj nas to plaši. Citirala bom stavek, ki je zelo na mestu: “Danes živimo v svetu, v katerem je drugačnost tabu, pa čeprav se veliko govori o njej.” Zanimivo je, kako pogosto poudarjamo drugačnost, a tako, da še vedno izstopa njena negativna plat. Po drugi strani pa ne vem, čemu imamo toliko opraviti z dejstvom, da je nek posameznik poleg nas druge rase, barve kože, spolne usmerjenosti, mogoče ima navzven kakšno opazno hibo. To ima na naše življenje tak ničeln vpliv, prav za nič nismo prikrajšani. Nas to moti samo zato, ker to pač ni kul in ne ustreza večini? Mislim, da ima današnja družba že tako nemogoče ideale, da nam je težko sprejeti celo same sebe. Predvsem pa pozabljamo, da največ štejeta karakter in značaj vsakega od nas in to, kako se med seboj razumemo ter v kakšnih odnosih smo.

In le kam bi prišli, če bi bili vsi popolnoma enaki, tako po videzu kot po mišljenju, prepričanjih, načinu življenja in seveda še marsičem? Mar ne bi bilo vse tako dolgočasno, nezanimivo, nepomembno in pusto? Drugačnost je gibalno razvoja in sprememb v družbi, ki so iz dneva v dan bolj potrebne. Saj smo vendar vsi samo ljudje, največja ironija pa je, da je prav vsak od nas po svoje edinstven in poseben.

In že zato, ker smo, si vsi zaslužimo enake pravice in spoštovanje. Vsi drugačni, vsi enakopravni.

In kot drugo, v bistvu je to, da nekoga označimo kot drugačnega, avtomatično stigmatizacija in še ena od mnogih etiket, ki si jih med seboj lepimo. Ampak ne pozabimo, takšni posamezniki, tiste črne ovce med čredo belih, spreminjajo svet na bolje in nam z možnostjo razmišljanja izven pretesno postavljenih okvirjev odpirajo nove poglede na svet in razširjajo obzorja.

Za konec pa še čudovit stavek iz knjige Babica vas pozdravlja in se opravičuje: “Samo drugačni spreminjajo svet. Nihče normalen ni dosegel še nobene ušive spremembe.”

novinarka
Špela Peterka

fotografinja
Petra Džeroska

Samo ja pomeni ja

“Milejša kazen za posilstvo, ker je moral potešiti svoj spolni nagon.” Tako je lansko leto marca odločilo eno od naših sodišč, in sicer je bil argument za milo kazen “potešitev spolnega nagona, ker je storilec že dalj časa sam in v teh pogojih nima redne možnosti po realizaciji naravnih nagonov”. Še nekaj sodb naših sodišč govori o razlogih za milo kazen ali celo oprostitev, “ker je posilstvo trajalo le kratek čas” ali “zaradi alkoholiziranosti oškodovanke ...” Uvod v članek, ki ga je napisala novinarka 24ur, me strese. Še pred tem preberem naslov. Pomislim: “To zih ni naše, a ne?” Na žalost je.

Medtem ko so številne države že posodobile zakonodajo, povezano s spolno nedotakljivostjo, v Sloveniji še vedno velja stara, in to kljub podpisu konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami. V Veliki Britaniji, Belgiji, na Cipru, v Nemčiji, na Islandiji, v Luksemburgu in na Švedskem je kot posilstvo opredeljen vsak spolni odnos brez privolitve, Slovenija pa posilstvo še vedno definira s prisilo. “Ženske naj se oblačijo zmerno, nosijo solzivec in ne bo nobenega posilstva.” – “Če bi bile oblečene normalno, do teh stvari ne bi prihajalo. Tako pa so vse neke oprijete in drzne, pa zdaj imajo. Ni prav posiljevat, sam hodit naokoli kot ena prostitutka ... tudi ni OK!” – “Lahko da je bil nežen, samo ugibam.”

To so komentarji, ki so bili objavljeni pod omenjenim člankom. Take blesave izjave me res zelo razjezijo. A to pomeni, da ko se sprehajam po Čopovi, lahko nekoga z macolo udarim po glavi? Saj bi lahko nosil čelado in se pred mano zaščitil, a ne? Zakaj pa ni bil normalno opremljen, pa do takih stvari ne bi prihajalo? Na sodišču se lahko branim s tem, da sem nervozna zaradi mature in sem morala svojo jezo nekako potešiti. NOBEN način oblačenja ni izgovor, da nekoga posiliš. Vsaka oseba ima pravico, da se oblači tako, kakor ji je všeč, kakor si želi, in tako, da se v svojih oblačilih dobro počuti. Kratko krilo ni povabilo v spolni odnos. Nikogaršnje telo ni družbena last, zato ima o svojem telesu in načinu oblačenja vsak pravico odločati sam. Tudi če se nekdo nag sprehodi po ulici, ti to NE daje pravice, da osebo zlorabiš.

“zakaj pa nisi povedal/a?”

Osebe, ki so doživele spolno nasilje, so zaradi prevladujočih napačnih mnenj, ki so zelo razširjena v družbi, velikokrat prepričane, da so same krive za nasilje. Dejstva, da so doživele nasilje, se sramujejo in ga poskušajo prikriti. Lahko se zgodi, da nimajo zaupne osebe, ki bi ji lahko varno povedale o svoji izkušnji, ali pa jih je strah povzročiteljevih groženj. Odločitev, da nekomu poveš za dogodek, ni enostavna in lahka. Žrtve lahko veliko tvegajo: da jim drugi ne bodo verjeli; da jih bodo prepričevali, da so za nasilje krive same; da bodo nasilje opravičevali in se postavili na stran povzročitelja in podobno.

samo ja pomeni ja

Model “samo ja pomeni ja” žrtve razbremeni občutkov krivde, ki jih nalaga trenutna pravna ureditev spolnega nasilja in posilstva. V zdajšnji ureditvi morajo žrtve dokazovati, da so se upirale, saj se dvomi, ali so se upirale dovolj. S predlaganim modelom pa se žrtvi neposredno odvzame občutek krivde za preživetu nasilje. Uvedba modela “samo ja pomeni ja” predstavlja velik korak za splošno družbeno

občutljivost in razumevanje spolnega nasilja, saj jasno in nedvoumno sporoča, da je telo vsake osebe brez njene svobodne privolitve absolutno nedotakljivo. Trenutno v slovenski zakonodaji za posilstvo (170. člen Kazenskega zakonika) in spolno nasilje (171. člen) velja model prisile: “Kdor prisili osebo drugega ali istega spola k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo, se kaznuje z zaporem od enega do desetih let.”

Model prisile temelji na fizični ali psihični sili, lahko pa gre tudi za uporabo drog ali hipnoze. Pri tem mora biti grožnja resna in usmerjena neposredno na življenje ali telo žrtve. Prav tako morata biti tako sila kot grožnja, ki ju uporabi storilec, da doseže spolno občevanje ali z njim izenačeno spolno ravnanje, takšni, da sta objektivno sposobni zlomiti odpor žrtve. Od žrtve torej zahteva, da se storilcu upira, čeprav se v številnih primerih ne more ali ni zmožna upreti, ker recimo spi, je v nezavesti ali otrpne. Prav tako se zahteva, da se žrtev z upiranjem še bolj izpostavi nevarnosti hujšega nasilja kot odziv na njen upor. Za dosego spolnega akta mora biti uporabljena fizična ali psihična sila; čeprav bi žrtev, denimo, pred spolnim odnosom večkrat rekla “ne”, torej ne bi šlo za posilstvo, če storilec ne bi uporabil sile.

Januarja 2019 je v javnost prišla strašljiva sodba koprskega sodišča, v kateri je bil storilec oproščen kaznivega dejanja posilstva, ker je žrtev na začetku spala in se ni upirala. Takrat so v Inštitutu 8. marec s peticijo zahtevali spremembo zastarele zakonodaje, ki omogoča tovrstne sodbe. Statistika EU kaže, da je policiji prijavljenih le 14 % primerov posilstva, kar pomeni, da je posilstvo eno izmed najmanj prijavljenih kaznivih dejanj. Trenutne prakse policije, državnega tožilstva in pravne ureditve, ki temelji na modelu prisile, pa žrtve od prijave odvračajo. Model prisile od žrtve zahteva, da se storilcu upre in poskuša preprečiti neželeno spolno občevanje, čeprav raziskave jasno kažejo, da 70 % žrtev ob spolnem napadu otrpne in se zato ne more upreti. Raziskava Inštituta za kriminologijo kaže, da številne zadeve zavržejo že državna tožilstva, saj storilec ni uporabil dovoljšne sile in njegovega ravnanja ni mogoče kategorizirati kot kaznivo dejanje posilstva ali spolnega nasilja. Poleg tega tožilstvo ali sodišče mestoma razmeroma stereotipno ugotavljata, ali je vedenje domnevne žrtve skladno s pričakovanji o tem, kako naj bi se žrtev vedla, mestoma pa razlogi za poglobljeno ukvarjanje z obrambo domnevne žrtve niso povsem jasni. Na ta način številni spolni delikti v praksi ostanejo nekaznovani, žrtve spolnega nasilja pa ne podajo prijave, saj ne zaupajo, da jih bo sodni sistem zaščitil.

Torej, če je oseba v mini krilu – še ne pomeni, da jo lahko posiliš. Če oseba pije in je omotična – še ne pomeni, da je privolila. Če je oseba v nezavesti – še ne pomeni, da to lahko izkoristiš za zabavo. Če oseba pleše in se spogleduje s tabo – ne pomeni, da želi spolni odnos. Pitje ni zločin, posilstvo je! Vsako kaznivo dejanje prijavite policiji, odidite takoj k zdravniku in se ne tuširajte, da ne uničite dokazov. Družba potrebuje novo dojemanje spolnega nadlegovanja in nasilja. Potrebujemo zakon, ki bo v temelju spremenil, kaj posilstvo je, in šele to je lahko izhodišče za spremembo.

novinar
Tim Topićfotograf
Tim Topić

Intervju z Anjo Vrtačnik

Berlin je eno od njenih najljubših mest, navdušena je nad nemškim jezikom in kulturo, zato je ta jezik vzela tudi za maturo. Vedno dobre volje in nasmejana, v družbo prinese vedrino in občutek, da se da, da stvari niso brezupne. Mladiko ureja že tretje leto, a pravi, da ima pred pisanjem uvodnika še vedno tremo. Dejavnost ni samo pri Mladiki, ampak tudi pri dijaški skupnosti, dve leti pa je igrala v gledališki skupini Carpe diem. In kako ji uspe žonglirati z vsemi obveznostmi? Skrivnost je v organizaciji časa, pravi.

Že tri leta videvamo tvoj portret na začetnih straneh Mladike. Si med najdlje “vladajočimi” urednicami Mladike. Kako je do tega prišlo?

Rekla bi, da se je vse skupaj odvilo zelo spontano. Spomnim se, da mi je prejšnja urednica Hana Barši Palmić sredi pouka napisala SMS, naj pridem med odmorom v knjižnico. Ko sem prišla tja, me je odpeljala v sobo na koncu knjižnice in mi rekla, da se njen čas uredništva izteka, da iščejo novo urednico in da bi rada, da sem to jaz. Zagotovo lahko rečem, da tega nisem pričakovala, sem bila pa zelo zelo vesela.

Raje urejaš Mladiko ali pišeš članke? Ti je urejanje podalo drugačno perspektivo, ko pride do pisanja lastnih besedil?

Raje pišem članke, ker imam več svobode. Pri urejanju člankov za Mladiko se res držim tega, da ni preveč slovničnih napak in da članek zaradi prostorske stiske ni predolg. Včasih naletim na članek, ki mi je zelo všeč, in mi je grozno, ko ga moram skrajšati, a takšen je sistem. Seveda mi je urejanje revije podalo drugačno perspektivo, ko pišem svoj članek. Bolj sem pozorna na vse vejice in predloge, hkrati pa že nekako čutim, kje pri članku brcnem mimo, torej kje bi lahko izgubila bralca.

Kako zdaj gledaš na prvo Mladiko, ki si jo urejala? Kaj so bili največji izzivi?

Največji izziv je bila prva Mladika, pa ne zaradi urejanja, ampak zaradi uvodne besede, ki mi še danes predstavlja trn v peti. Seveda sem najbolj ponosna na svojo prvo Mladiko, ker je bila prva, ni pa moja najljubša.

Na kateri članek (ali uvodnik) v Mladiki si najbolj ponosna?

Težko rečem. Vsak zase je poseben in za vsakim stoji neka zgodba, od tega, da se je spletlo prijateljstvo (moj prvi članek je bil namreč intervju z gospodom varnostnikom), do tega, kako je prišlo do ideje za nek članek. Vsak članek, ki sproži pozitiven feedback, je zame dober članek. Moram pa priznati, da sem bila zares vesela, ko so profesorji pohvalili uvodno besedo letošnje druge številke Mladike, ker sem bila skeptična, da sem bila malenkost preveč ostra z besedami.

Imaš vzornika, ko pride do novinarskega poklica? Kaj je v tebi zaiskrilo željo po tem, da se pridružiš Mladiki?

Vzornika zagotovo nimam. Pišem tisto, kar se mi zdi prav, predvsem pa ne razmišljam preveč o tem, kaj moram napisati. Najraje vidim, da besede same letijo iz mene v Wordov dokument. Od nekdaj sem rada pisala in zelo mi je bilo hudo, da v osnovni šoli nismo imeli šolskega časopisa, zato sem bila toliko bolj vesela, ko sem ugotovila, da ga Ledina ima. Seveda sem se morala takoj pridružiti.

Je epidemija koronavirusa vplivala na način vodenja Mladike? Kako je epidemija vplivala nate?

Na sam način vodenja Mladike ni toliko vplivala. Res je, da smo se dobivali prek Zooma, ampak človek mora narediti, kar pač mora narediti. Je pa epidemija zagotovo vplivala name, in sicer v pozitivnem smislu. Ugotovila sem, kdo sem in kaj točno si želim v življenju, in res sem vesela, da se je to zgodilo, preden moram oziroma sem morala sprejeti večje odločitve v svojem življenju.

Na Ledini nisi dejavna le kot novinarka, ampak si tudi zvesta članica vlade DSGL in igralka v igralski skupini Carpe diem. Kako usklajuješ vse te dejavnosti s šolskim delom in z družbenim življenjem?

Že same dejavnosti je težko uskladiti, kaj šele združiti jih s šolskim delom in z družbenim življenjem. Zaradi tega slej ko prej pride do trenutka, ko se moraš odločiti, kaj ti je ljubše oziroma kje te bolj potrebujejo. To je razlog, da sem lani zapustila Carpe diem, saj so se vaje prekrivale s sestanki DSGL. Ampak vse se da, če se hoče. Zelo pomembna je organizacija časa. Brez svojega planerja, kjer so zabeleženi vsi pomembni dogodki in datumi, sem izgubljena.

Kdo je tvoj najljubši odrski igralec, dramaturg ali režiser? Katero predstavo bi najraje pozabila, da bi lahko ob ponovnem gledanju spet uživala v njej, tako kot si prvič?

Nimam najljubših gledaliških igralcev, dramaturgov ali režiserjev, ker je vsak nekaj posebnega. Kadar želim v gledališče, pogledam spored, potem pa se na podlagi vsebine predstave odločim, ali se bom predstave udeležila ali ne. Če bi imela možnost pozabiti eno predstavo, bi bila to verjetno Saloma, ki me je res očarala.

Ali meniš, da se boš v prihodnosti profesionalno ali neprofesionalno ukvarjala z igralstvom in novinarstvom?

Težko rečem, da se bom s katerokoli izmed teh dveh smeri ukvarjala profesionalno, ker sem izbrala popolnoma drugo smer. Res je, da pogosto privre na plano želja po AGRFT-ju, ampak smer, ki bi jo izbrala (filmska in televizijska režija), ima v Sloveniji zelo majhen trg, v tujini pa je še težje uspeti. Zato sem izbrala varnejšo možnost, ampak še vedno nekaj, kar me neizmerno veseli in kar si želim početi v življenju. Neprofesionalno pa se bom skoraj zagotovo ukvarjala z obema področjema, saj sta mi obe zelo ljubi.

Si iz kraja, ki ni tako blizu Ljubljane, in se v šolo voziš z vlakom. Je na odločitev za Gimnazijo Ledina vplivala bližina glavne železniške postaje ali tudi kaj drugega?

Dajmo najprej nekaj razčistiti. Kresniške Poljane so majhna, prikupna vas ob železniški progi, kjer vsi poznamo vse. Ni pa to kraj bogu za hrbtom (smeh). Od Ljubljane je oddaljen samo 23 kilometrov, 20 minut z vlakom ali 13 minut po avtocesti, kot pravi oseba, ki me v petek zvečer zapelje domov. Odločitev za Gimnazijo Ledina je padla v trenutku, ko sem vstopila v šolo, zaradi tistega vajba, ki ga dijaki tako zelo poudarjamo. Ko z leti šolanja odkrivaš, da Ledina vse bolj postaja tvoj drugi dom, pa res veš, da si se odločil prav. Sem pa vseeno izjemno vesela, da je šola tako blizu postaje, ker to pomeni, da lahko malo dlje spim.

Česa se najboljše spomniš z informativnega dneva na Ledini?

Spomnim se, da sem v gruči ljudi izgubila svojo skupino, potem pa je do mene pristopil starejši dijak in me rešil iz zagate. Tako sem imela osebnega vodiča po Ledini, ki mi je vse dobro predstavil. Spomnim se tudi skeča profesorjev, in takoj se mi je zdelo, da so tukaj res dobri in zabavni ljudje.

Kaj meniš, katera izkušnja pri DSGL, Carpe diem in Mladiki ti bo najbolj pomagala pri nadaljnji karierni poti?

To, da ugotoviš, kako pomembna je organizacija časa. Pa da je vsaka stvar za nekaj dobra. Pri DSGL se naučiš, da več glav več ve in da je pametno imeti vse telefonske številke, ker nikoli ne veš, kdaj boš koga potreboval. Pri Carpe diem spoznaš, kako pomembno je, da se ekipa dobro razume in te podpira pri tem, kar počneš, ker ko se enkrat ugasnejo luči, je zelo pomembno, da za tabo stoji skupina ljudi, ki je postala tvoja družina, pri Mladiki pa se naučiš, da moraš biti sam svoj šef in udariti po mizi, kadar ti kdo ne prisluhne.

Kateri ledinski kotichek najraje obiskuješ?

Kotichek z ribami, ker je živahen pa še udobne klopi ima.

Po navadi si zelo nasmejan človek. Kaj te bodri v težkih časih?

Na mojo srečo je težkih časov zelo malo. Kadar pa so, pomaga pogovor z mojimi najboljšimi prijatelji ali moja mamo. Med pandemijo sem se začela ukvarjati s športom, pomaga mi, da tečem, kadar imam polno glavo vsega, ali grem le na sprehod. Uporabim pa tudi “dance it out”, torej da si na slušalke naštirim svojo najljubšo pesem, potem pa poskakujem po sobi (smeh).

Kateri letnik se ti je, če odštejemo pandemijo, zdel najtežji in zakaj? Kaj veš zdaj, kar bi želela vedeti, preden se je začel ta letnik?

Zdi se mi, da je bil to drugi letnik. Takrat sem bila prvo leto urednica, v DSGL sem imela več dela, nekaj časa sem bila odsotna zaradi operacije slepiča, pa tudi hormoni so na neki točki preveč ponoreli. Zdaj vem, da se vse zgodi z razlogom in da se na koncu vse dobro izteče, če trdo delaš.

Glede na tvojo izbiro nemščine za maturo imaš rada izzive. Kaj te pri tem jeziku in kulturi tako veseli? Kateri jezik si še želiš znati?

Nemščina je težek jezik, sploh slovnica, ampak ko enkrat spraviš iz sebe kompleksen stavek, ki je za povrh še pravilen, ti zaigra srce. Da ne govorim o tem, kako ponosen si nase, ko bereš članek v nemščini ali gledaš nemški film in dejansko razumeš, o čem govori. Poleg tega je Berlin eno izmed mojih najljubših mest in se spodobi, da tam govoriš nemško. Želim si, da bi tekoče govorila še italijansko in morda nekoč še špansko.

Ne bodi skromna in nam zaupaj, kaj se ti zdi, da je bil tvoj največji prispevek Mladiki?

Iskreno, ne vem. Mislim, da na to, da ima Mladika zelo dobro ekipo novinarjev, fotografov in ilustratorjev, vpliva tudi to, da sem sama dobra oseba in ne bom nikogar nadirala, če nečesa ne bo naredil do točno tistega dne, kot smo se zmenili. Razumem, da včasih pride kaj vmes. Mogoče je ravno to moj prispevek, da nobenega problema ne rešujemo s kregom.

Med prejšnjo karanteno si svojo žalost utapljala v peki sladic. Če se karantena ponovi, kaj se misliš še naučiti speči?

Ne bi rekla, da sem v peki sladic utapljala žalost, ker mi praktično ni bilo nič hudega. Glede na to, da sem spekla vse od makronov, raznih kolačev, tort, piškotov do sufleja, mi zdaj ostane samo še nekaj: potica.

Predstavljaš si: Zaključila si maturo, sprejeta si na fakulteto, ki si jo dala na prvo mesto, koronavirus je le še stvar spominov ... Kako bi preživela poletje?

Po maturi bi si vzela en teden premora, le športala bi, zaradi sprejemnih izpitov. Potem bi mesec in pol delala, ker ne morem biti pri miru. V drugi polovici avgusta bi šla do konca meseca na morje, septembra pa bi potovala. Z najboljšo prijateljico že od prvega tedna prvega letnika planirava potovanje na Santorini, ker je ravnatelj pri uri zgodovine omenil tamkajšnji vulkan in sva obe ugotovili, da tam ni bila še nobena od naju. Potem bi šla še v Pariz s svojo mamo, ker obljuba dela dolg. Malo bi se še družila s prijateljji, šla v hribe, potem pa bi se že počasi pripravljala na novo poglavje v svojem življenju – na faks. Si pa pustim dovolj odprte možnosti. Rada bi videla, da me kaj preseneti.

Kateri trik bi zaupala ledinkam in ledincem, da bi jim olajšal njihovo šolanje na Gimnaziji Ledina?

Delajte domače naloge, tudi če se vam ne ljubi, in sodelujte pri pouku. To so stvari, ki vam prinesejo večjo možnost za višjo zaključno oceno. Cenite prijatelje in ne imejte bednih izgovorov, zakaj v petek zvečer ne morete z njimi v center. Delajte si zapiske, in če vas kdo prosi zanje, zahtevajte sladko plačilo (vsaj s čokolado sošolec ali sošolka že lahko plača).

Študentsko delo – kako ga dobiti in preživeti

MMXX
MMXXI

/
- 3

Srednja šola vsakemu prinese mnogo sprememb; med drugim s prihodom v Ljubljano zelo hitro ugotovimo, da denar ne raste na drevesu in kako hitro zares skopni. Tortica v Sobi 102 in vsakodnevni obiski Špara in mnoge (pre)mnoge kavice (seveda, ko so bili lokali še odprti). Potem doživimo še šok, ker nam morja s frendi ne plačajo starši. Pa vseh oblek, pijačk, koncertov in letalskih kart. Na srečo obstaja rešitev, ki nam omogoča, da kljub vsem stroškom obdržimo socialno življenje in pri tem nismo denarne pijavke svojih staršev: Pri dopolnjenem 15. letu (ko je to tudi legalno) si najdi študentsko delo. Za to so potrebni le status dijaka (ali študenta), račun na kateremkoli študentskem servisu in prosti čas.

1. Prvi korak je kot rečeno prijava na študentski servis. Možnosti je veliko, tisti večji pa bodo vedno imeli več ponudb. Med najbolj znanimi so: e-Študentski servis, Mjob, M servis, Studentski.si. Lahko si narediš tudi več računov – več profilov, več možnosti.

2. Ko imaš račun na študentskem servisu, lahko začneš iskati delo. Pod kriteriji označiš, kakšno delo si želiš, npr. urna postavka vsaj 8 €, fleksibilen delovni čas pa da imaš res res blizu do doma pa še plačano toplo kosilo, malico IN prevoz.

3. Ko se sprijazniš, da ob petkih in sobotah zvečer ne boš več dežurni žurer v Cirkusu (ali v času epidemije dežurni na kavču z Netflixom), ampak boš namesto tega služil mastne denarce, se lahko iskanje zares prične. Ko označiš svoje želje v kriterijih, poklikaš možne opcije, ki se ti zdijo privlačne (prijavi se jih na čim več, delež odgovorjenih prošenj je namreč približno 2 %).

4. Na pridobljene kontakte podjetij in delovnih mest lahko začneš pošiljati prošnje. Naslednji korak je, da napišeš eno bombo od prošnje za delo (opomba – nujno omeni: diamantni maturant, znanje kitajščine, norveščine in dveh programskih jezikov, svetovni prvak v kriketu, rokoval sem se z Oprah in s Kim Kardashian ter sem jasnoviden).

5. Naslednji neizbežni korak je soočenje z realnostjo. Od 68 poslanih prošenj za delo dobiš odgovor le treh delodajalcev (od tega sta dva, ki zahtevata, da si polnoleten, da si moški in da v fitnesu benchaš vsaj 80 kg). Sprijazniš se, da izbira ni popolna, in na koncu pristaneš na delu, ki plačuje minimalca in je uro vožnje od doma. Ampak hej, vsaj šiht imaš!

6. Ko prideš prvič tja, ti ne preostane drugega, kot da skušaš narediti čim boljši vtis. Seveda izključno z namenom, da vidijo, da si zagret in ambiciozen dijak, ki se je kljub svoji mladosti pripravljen naučiti novih stvari in se izkazati. Nikoli ne smeš pokazati šibkosti in da se ti česa ne da, čeprav te bodo najbrž izkoriščali za najbolj dolgočasna in preprosta dela. Kljub vsemu se moraš pregristi skozi, biti ves čas priazen in pripravljen pomagati, da si pridobiš njihovo zaupanje. Zraven spoznaš še kakšne kul ljudi, dobiš izkušnje in vidiš, kaj bi (pa predvsem, česa ne bi) delal v lajfu.

Čeprav delo ni najidealnejši način preživljanja počitnic (ali vikendov in popoldnevov), je na koncu, ko si ogleduješ visoke številke na svojem bančnem računu, občutek zelo v redu. Minimalc je zdaj itak 5 € neto, tako da z delom dva, tri tedne poletja dobiš približno 600 €, kar spet ni tako malo. Potem greš še toliko slajše s prijatelji zaslužen na morje in tam igraš dežurno škrtico, ker je svoj denar toliko težje zapravljati kot denar staršev.

Na koncu ugotoviš, da se splača priti na kakšen soliden faks, da ne rabiš biti cel lajf pomivalec posode, natak ar v McDonaldsu ali pa pakirati Nivea dezodorantov v kakšnem plesnivem skladišču.

In še opomba za konec: Tudi če ti kljub zelo nazornim navodilom in nasvetom v tem članku ne uspe dobiti študentskega dela, ne nasedaj piramidnim shemam oz. ljudem, ki te po Instagramu sprašujejo: “Ali te zanima dodaten zaslužek?”

Kako se pripraviti na maturo

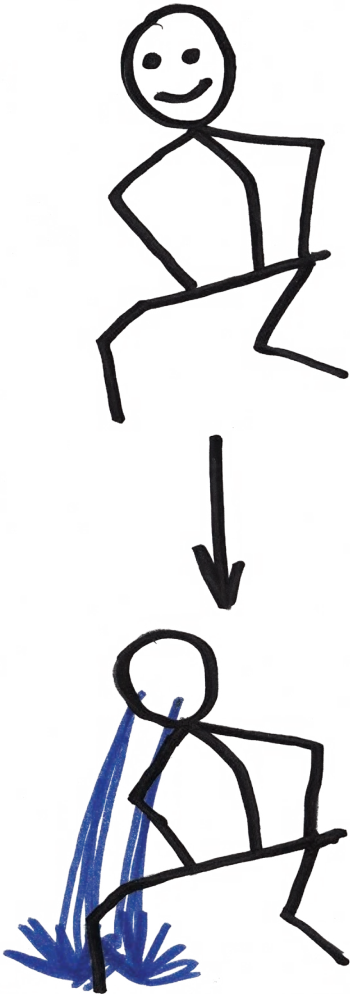
Matura se s hitrostjo, večjo od formule na dirki, vztrajno približuje svojemu cilju, torej doseči nas, maturante. Verjamem, da si prav vsak izmed nas želi, da se na dan D pred maturitetnimi ocenjevalci prikaže v najboljši možni luči. No, za tak nastop je baje potrebno, da si v spomin pričaramo vsaj kakšen del pouka in strani zapiskov pri maturitetnih predmetih. Da bi priprave na odločilne dneve v juniju potekale nekoliko lažje, sem za vse preljube sotrpine pripravila nekaj uporabnih nasvetov, ki se jih bom držala tudi sama.

Najprej se odločite, kdaj bi se najraje učili. Če obožujete jutra, sončne vzhode in žvižganje ptičkov, zvečer pa greste raje hitro spat, vam priporočam, da se zjutraj zbudite kakšno uro ali dve prej kot po navadi, si skuhate močno kavo (po možnosti z dodatno dozo sladkorja za več energije) in ta čas namenite učenju maturitetnih predmetov. Jutranje učenje si lahko razporedite po dnevih, na primer v ponedeljek ponavljate matematiko, v torek slovenščino, v sredo angleščino in tako naprej. Gotovo se bodo kmalu pokazali rezultati.

Zdaj pa pridemo na vrsto vse umetniške duše, ki bi, če bi imele supermoči, povzročile, da jutra prenehajo obstajati (no, vsaj jaz bi to naredila). Če ste v tej ekipi, vam priporočam, da svojim večerom odvzamete uro ali dve in ponavljate predmete po enakem kopitu kot tisti, ki se učijo zjutraj. Še opozorilo za vse: Učinek bo večji, če si snov izpisujete ali jo berete na glas, ne pa samo prebirate.

Zdaj ko ste si določili čas učenja, se lotimo posameznih predmetov. Pa začnimo z vsesplošno, preljubo, najboljšo, eno in edino (*fanfare*) matematiko (*cheering*)! Pred začetkom si poleg zvezkov pripravite vse potrebno za učenje tega predmeta: najboljšo bombonjero ali čokolado ali karkoli sladkega za uravnavanje hormonov sreče (da slučajno ne prevladajo hormoni stresa in žalost), paketek robčkov (v primeru, da kakšna rešena naloga ne bo imela enakega rezultata kot v rešitvah), po znanstvenih raziskavah sodeč pa ne smete pozabiti na pijačo, saj menda izboljša koncentracijo in s tem učenje. Izberite si svojo najljubšo, glejte samo, da ne bo preveč alkoholizirana, ker boste potem na žalost verjetno pozabili večino snovi. Aja, enako priporočam tudi pri bombonjeri. Pri matematiki ne pomaga, če le berete definicije in rešene primere, raje jih poskusite čim več rešiti tudi sami, definicije pa pustite za ustni del mature.

Že star slovenski pregovor pravi, da kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri, zato priporočam, da ga imate vedno, kadar se vam ne bo ljubilo učiti slovenščine, skritega nekje v glavi. Glede na to, da smo esej že odpisali, sicer lahko malo zadihate, a ne pretiravajte s počitkom in z odlašanjem. Verjamem, da se vam zdi neumno učiti se jezik, ki ga itak uporabljamo že vse življenje, ampak se mi dozdeva, da ljudje na RIC-u vseeno nekako znajo zakomplicirati vprašanja in na zvit način preveriti, koliko res obvladamo. Če se vam ne da iskati zapiskov iz preteklih letnikov ali pa jih preprosto nimate (po možnosti zato, ker ste imeli slovenščino res skoraj vedno prvo uro in se vam je pogosto iz neznanega razloga budilka pozabila oglasiti), za vajo rešujte stare maturitetne pole na RIC-u in pregledujte rešitve. Če se zgodi, da pol zmanjka, vam lahko samo čestitam, ker ste na pisni del super pripravljeni. Zdaj pa pride na vrsto še ustni del. Dober način, ki vam bo pomagal, da vam ne bo

treba prebirati čisto vsake strani zvezka za književnost iz prvih treh letnikov, je, da se s sošolci dogovorite, da v pisnem sestavku vsak opiše vse značilnosti nekega dela, ki ga moramo poznati na maturi. Nato te sestavke zberite skupaj in si tako olajšajte ponavljanje.

Last but not least pride na program angleščina. Da se boste res počutili kot pravi Angleži, si pred učenjem pripravite slastno čajanko: specite si (ali kupite, če niste za kuharske podvige) maslene piškotke in ostalo drobno pecivo, morda tudi kakšne mafine, kolače, v glavnem, kar vam srce poželi. Ne pozabite na zvezdo čajanke, čaj. Praviloma se na čajanki pije zeleni ali črni čaj, če pa vam ni ravno ljub, si skuhajte svojega najljubšega. Kraljica Elizabeta II. osebno priporoča: earl grey ali assam z dodatkom mleka. Zdaj ste pripravljeni na reševanje katerekoli naloge iz angleščine. Najbolj bo pomagalo reševanje maturitetnih pol ali vaj na internetu (pa prosim ne tistih za osnovno šolo), ki vključujejo word formation, gap fill, verbs in tako naprej. Ne bo škodilo, če za povrh napišete še kakšen spis, e-mail ali članek in ga daste v pregled nekomu, ki obvlada pravila angleškega jezika, recimo profesorici.

Poleg teh treh predmetov ste si izbrali še dva, ki jih imate (upam) prav posebej radi ali pa pač potrebujete točno določen predmet za izbrano fakulteto. Čas za ponavljanje jima namenite v četrtek ali petek oziroma katerikoli drug dan, če imate svoj razpored.

Po znanstvenih raziskavah sodeč je pri učenju potreben tudi čas za počitek in gibanje. Ko boste začeli izgubljati koncentracijo, se ne silite z učenjem, ampak si raje vzemite 15-minutni odmor. Zavrtite si svojo najljubšo glasbo in zaplešite, skačite, pojte ali počnite, karkoli vas sprosti. Ne priporočam scrollanja po Instagramu, ker vsi vemo, da se tam 15 minut hitro spremenijo v nekaj ur. Pustite družabna omrežja za konec učenja. Poleg tega so znanstveniki dognali, da se učimo z večjim veseljem, če se na koncu učenja nagradimo. Privoščite si recimo kavo, čaj, pivo, koktejl ali karkoli radi pijete s prijatelji, pogledajte si najljubšo nadaljevanko ali film na Netflixu, pojdite na sprehod, teč ali kolesarit, naročite si pico, kupite si rože in podobno. Videli boste, da se boste naslednjič učili z večjim veseljem.

Upam, da vam bo predstavljeni načrt za pripravo na maturo vsaj malo pomagal teh peklenskih maju in juniju. Če se vam kdaj preprosto ne bo dalo delati nič od zgoraj naštetega, se ne jezite in ne postanite anksiozni, saj je normalno, da ne moremo vedno biti stoodstotno disciplinirani in skoncentrirani, samo ljudje smo, ne roboti. Takrat si preprosto vzemite dan za počitek. Kakorkoli že boste preživeli zadnja dva meseca kot gimnazijci, ne pozabite tudi uživati. Kar naenkrat bo vsega konec, preljuba Ledina pa naj le (upam, da pri vseh) ostane v najlepšem spominu kot najboljša možna gimnazija z najboljšimi profesorji na svetu.

Želim vam, da na maturi pokažete, da na gimnaziji niste vseh ur prespali in da nekaj pa le znate. Na ustnih izpitih bodite samozavestni, z mislijo, da ste se pri pripravi trudili z vsemi močmi. Verjamem, da vam bo uspelo. 'Mamo to!

Pa je tu, najin zadnji članek. Razmišljali sva, o čem bi še lahko pisali in kmalu se nama je porodila ideja. O igračah, ki so bile must have za vsakega kiddota iz te generacije. Zagotovo imaš kaj še doma, četudi le v pozabljeni škatli nekje na dnu omare.

scooby doo vrvíce

Se še spomnite pisanih plastičnih vrvic, iz katerih je bilo mogoče splesti marsikaj? Najtežji je bil seveda začetek, in če nisi bil profesionalec v pletenju, je bilo treba prositi za pomoč odrasle. Vzorec pletenja je bil sprva preprost kvadratek, potem pa si prešel na zapletenejše krožne oblike ali celo naredil dvoslojen vzorec. Izdelki niso bili preveč uporabni, največkrat so končali kot obeski za ključe.

elastike

Ne vem, ali obstaja kdo, ki ni imel vsaj ene raznobarvne elastike, ki so obstajale v vseh mogočih oblikah – od rožic do slonov. Več kot si si jih nanizal na roko, bolj kul si bil. Čez nekaj časa so se pojavile tudi elastike, ki so svetile v temi – to je bilo šele veselje!

rainbow loom

Nekaj časa smo med odmori vsi pletli zapestnice ali pa smo jih začeli plesti takoj, ko smo prišli domov. Tutoriali na Youtubu so ti pokazali, kako usvojiti osnovno pletenje in kako narediti kompleksnejše zapestnice ali obeske za ključe. Največja katastrofa se je zgodila, ko se ti je med natikanjem ali pletenjem strgala gumica in si potem moral začeti od začetka.

littlest pet shop

Ljubke živalice vseh vrst, ki si jih je mogoče zamisliti, so bile svojčas tako popularne, da so imele svoje bolnišnice, hotele in še kaj. Težko je bilo imeti dve enaki, saj je bila izbira res velika. Pri nekaterih setih si dobil še dodatke, kot so klobučki, posteljice in hrana. Na voljo so bile tudi kot plišaste igračke. Moje najljubše živalice so bile gosenica, žirafa in mrož.

barbike

Zagotovo je vsaka deklica imela plastično lutko, ki prikazuje ženski ideal, čeprav danes vsi vemo, da ni normalno, da bi ženska zgledala kot barbika. Tipična barbika je bila dolgonoga in plavolasa, kmalu pa si na trgu dobil tudi lutke drugačne barve polti, drugačne barve in dolžine las pa tudi velikosti lutke. Poleg milijona čevljev in oblekic smo kmalu nabavili še avto in hišo ali pa vsaj kuhinjo. Prelomni dogodek je bil, ko je barbika dobila tudi svojo (slabšo) polovico – kena.

baby born

Spomnim se, kako sem kot otrok listala po katalogu baby born, kjer so bile nanizane vse možne oblekice, igračke in dodatki. Za plastičnega dojenčka je bilo možno kupiti vse stvari, ki so bile potrebne za pravega: voziček, stekleničko, kahlico, dudico, posteljico, oblačila, ropotuljice ... Čez čas se je pojavil še model, ki je pil in nato to tekočino polulal v kahlico kot pravi dojenček.

nalepke

Vsakič, ko si šel v Müller ali Spar, ti je zaigralo srce, ko si prišel do oddelka, kjer so prodajali nalepke. Od rožic do živali, od nalepk z bleščicami do takih, ki so bile rahlo sluzaste, vse to je zapolnilo album, ki je bil namenjen le nalepkam. Seveda je imel potem sošolec ali pa sošolka spet čisto nove nalepke, ki si moral imeti tudi ti, zato smo jih začeli menjavati.

hot wheels

Energična reklama za popularne avtomobilčke je bila na sporedu vsak vikend zjutraj med risankami. Avtomobilčki so v vodi spreminjali barvo, se odpirali in skakali po stezah. Doma smo imeli od hodnika do kuhinje speljano ognjeno oranžno stezo za bratove hot wheels, ki jih je spuščal z višine dveh metrov. Avtomobilčki so bili različnih modelov, velikosti in barv.

bakugan

Krogle vseh možnih barv so se spremenile v figurice, vsakič ko si jih vrgel po tleh. Toda kam vse to pospraviti? Na srečo smo kmalu dobili poseben kovček, kjer so te figurice lahko mirno počivale. Bakugani so kmalu postali tako popularni, da so na male zaslone prišle še risanke.

gormiti

Figurice, ki so predstavljale različne elemente (vodo, zemljo, zrak, kamen in lavo), so bile nekakšne pošasti, ki so zgledale, kot da so ravnokar ušle iz fantazijskega filma. V paketu je bila poleg gormita tudi kartica, ki je opisovala njegove moči in značilnosti. V gormitski mitologiji naj bi bili to varovalci otoka Gorm, razdeljeni v dve veji: dobre in zle; v resničnosti pa so bili raztreseni po tleh, ležali so v škatlah z igračami ali pa so stali na vseh okenskih policah v stanovanju.

beyblade

Zbirko vrtavk so ustvarili leta 1999 na Japonskem. Kmalu so vrtavke obnorele ves svet. Več kot si jih imel in boljše kot so bile, bolj si bil popularen. Kmalu si lahko kupil tudi poseben borilni ring, kjer si s prijateljem zavrtel beyblade. Tisti, ki je bil boljši in močnejši, je zbil drugega in tako se je skoraj vsak dvoboj zaključil v solzah, češ da tvoja vrtavka ni dovolj dobra.

yu-gi-oh

Kartice, po katerih je hrepenel vsak deček, so hitro postale mega hit. Ne vem, ali je bilo kateri punci jasno, kaj se z njimi počne, ampak po čudnem naključju so fantje vedeli. Kartice si kupil v paketkih, pri čemer ni bilo jasno, kaj boš dobil, zato so se kartice hitro začele ponavljati. Če so bili starši dovolj bogati, si si lahko privoščil zlato kolekcijo in potem z njo spal, da ti je kdo ni ukradel.

Veseli sva, da sva imeli priložnost pogledati v preteklost in se spomniti lepih trenutkov, preden nas je dohitela strašna matura. Upava, da je bilo obujanje spominov zabavno tudi za vas in da boste katero od igrač poiskali v omari in z nje obrisali prah. Če nič drugega, imajo te igrače vsaj veliko sentimentalno vrednost.

novinarka
Ajša Jakoš Vasle

fotografinja
Veronika Iglič

Lana Jarič

Introvertirana, ustvarjalna, idealistična, sramežljiva, a za prave stvari trmasta Lana Jarič je dijakinja 4. letnika. Že v osnovni šoli se je udeleževala najrazličnejših tekmovanj. Sodelovala je na Cankarjevem tekmovanju, angleški in nemški bralni znački, veseli šoli. Udeležila se je tudi tekmovanj iz zgodovine, kemije ter biologije. Na gimnaziji je v prvih dveh letih usvojila zlato Proteusovo priznanje na tekmovanju iz biologije, v drugih dveh letih pa zlato priznanje na državnem tekmovanju iz znanja o sladkorni bolezni.

Že od osnovne šole jo zanima biologija. Ko je začela povezovati njene vsebine, pa je zanimanje samo še raslo. Pravi, da ji je biologija eden redkih predmetov, pri katerem snovi ne pozabi kmalu po testu. Ne zanima je le določeno področje, saj se pri biologiji znanje različnih vsebin pogosto prepleta in je za razumevanje nekega biološkega koncepta potrebno predhodno znanje druge snovi. Ravno to jo pri tem predmetu najbolj navdušuje. Med vsemi biološkimi temami pa jo najbolj pritegnejo evolucija, biologija celice, virusi, genetika in organski sistemi.

Veliko ljudi misli, da je naravoslovni tip, a pravi, da to ni povsem res, ker jo poleg biologije zanima tudi psihologija. Znanje psihologije se ji zdi v vsakdanjem življenju zelo uporabno, saj omogoča samorefleksijo, hkrati pa tudi boljše razumevanje ravnanja drugih ljudi. Zelo jo fascinira biopsihološki pogled na fiziološke procese v možganih in kako ti vplivajo na vedenje človeka. Poleg biologije in psihologije ima rada tudi jezike, v šoli se uči nemščino in angleščino. Razmišlja, da bi se po gimnaziji vpisala na tečaj nemščine na stopnji B2, ki bi ji pomagal, če bi se želela zaposliti v tujini. Dolgo pa si že želi naučiti latinščino.

V prostem času se rada ukvarja z glasbo. Osem let je igrala klavir, zdaj pa dve leti igra tudi na orgle. Včasih se sprašuje, kako bi preživela vse šolske napore, če ne bi imela možnosti, da bi se usedla za klavir ali orgle in preprosto uživala v glasbi. Dve leti je trenirala plavanje, zadnjih nekaj let pa se ukvarja s kuhanjem. Receptov se drži le redko, saj rada eksperimentira po občutku ter dodaja sestavine po svojem okusu. Prejšnje leto se je prvič začela ukvarjati z vrtnarjenjem, zelo rada ima tudi dolge sprehode v naravi ter pogovore ob svečah, ki se pogosto zavlečejo v zgodnje jutranje ure. Čeprav je nato še ves dan utrujena, jo ti pogovori vedno spravijo v dobro voljo. Ob vsem delu in zanimanjih vseeno najde čas tudi za branje knjig. Dolgo so jo navduševali samo fantastični in znanstvenofantastični romani, v zadnjih dveh letih pa se je odločila, da bo do knjižnih žanrov bolj odprta. Navdušila se je nad branjem klasik, sploh lansko poletje, ko je prebrala izvirnik Slike Doriana Graya avtorja Oscarja Wilda.

Lana pravi, da bo po gimnaziji najbolj pogrešala spontane, smešne trenutke v razredu, šolske ekskurzije ter vse dogodke na šoli, nikakor pa ne bo pogrešala nečloveško zgodnjega vstajanja, na katero se po toliko letih še vedno ni navadila, obveznega udeleževanja OIV-jev po napornih sedmih urah pouka ter ur odbojke pri športni vzgoji, saj ni ljubiteljica skupinskih športov. Ledincem svetuje to, česar se je v gimnazijskih letih naučila tudi sama: “Najslabše je vse probleme vedno zadrževati zase in se sočasno odmikati od tistih, ki so nam blizu.” Ugotovila je, kako pomembna je komunikacija v teh letih, še posebej takrat, ko nas nekaj teži.

novinarka
Ajda Osojnik

fotografinja
Veronika Iglič

Jaka Kambič

Jaka Kambič je dijak tretjega letnika, ki že štirinajst let igra klavir. Glasen, trmast, ekstrovertiran, družaben in skuliran – tako bi se opisal z nekaj besedami. Ko se je odločal, na kateri inštrument bi igral, sta bili med možnostmi še kitara in (kdo bi si mislil) trobenta, naslednja stvar, ki se je spomni, pa je že bilo učenje tipk na klavirju. Trenutno mu najbolj ležijo jazz aranžmaji komadov iz šestdesetih in sedemdesetih, a pravi, da bo čez nekaj mesecev že drugače, saj se odgovor na to, kaj najraje igra, zelo spreminja. Poleg klavirja igra še bas kitaro, a za zdaj je klavir še vedno glavni, čeprav prizna, da ga bas vedno bolj privlači. Klavir mu je vseč kot solo inštrument, na basu pa se mu zdi nekaj posebnega to, ko čuti, kako povezuje vse inštrumente v eno in skladbam doda groove.

Glede svojih dosežkov pravi, da bodo tisti, na katere bo lahko res ponosen, šele prišli, trenutno pa se mora zadovoljiti s končanimi osmimi razredi klasične glasbe in nastopom na dobrodelni prireditvi v hotelu Toplice na Bledu. Z nastopi zdaj, v času korone, na žalost ne kaže dobro. Sodeloval je na nekaj online nastopih, kjer so se vsi posneli, a v živo je povsem drugače. Nikoli ni imel najljubšega ustvarjalca ali skladbe, ker preprosto obstaja preveč dobre glasbe, da bi lahko izbral le eno. Posluša zelo raznoliko glasbo različnih ustvarjalcev, med drugimi so to Bob Marley, Kanye West, Queen, Eminem, Joji, Pink Floyd in Stevie Wonder. Jakov vzornik je 25-letni glasbeni genij iz Anglije, Jacob Collier, ki združuje elemente jazza, petja a cappella, elektronske glasbe, klasike in druge vplive v svoj edinstveni zvok. “Zelo me navdušuje njegova eksperimentalna glasba, dojemanje glasbene teorije in njeno implementiranje v njegove skladbe,” pravi.

Poleg igranja na klavir in bas kitaro v prostem času najraje “gejma” s prijatelji, še raje pa se z njimi druži v živo. Rekreativno igra košarko, sicer pa je velik oboževalec formule 1. Precej rad bere in gleda filme, vendar vedno manj, saj mu šola in glasba vzameta vedno več časa. Potoval do sedaj ni prav veliko. S šolo je bil v Berlinu in nekajkrat v sosednjih državah, vendar si želi obiskati čim več destinacij, kot so Japonska, Monako, Avstralija, Amerika ... Stvari, ki ga veselijo, je težko usklajevati s šolo in glasba ni izjema. Vedno bi se raje posvetil glasbi, a ga ocene vsakič spomnijo, da to morda ni najboljša ideja. Pravi, da ni ravno najbolje organizirana oseba in da mu organizacija časa pogosto dela težave. Ko v enem tednu piše dva testa, se po navadi težko kvalitetno pripravi še za glasbene ure.

Zakaj se je vpisal ravno na Ledino, se ne spomni več čisto točno. Doma so hoteli, da se, tako kot njegov brat, vpiše na Bežigrad in sam se ni preveč upiral, a v prvem krogu ni imel dovolj točk, druga možnost pa je bila Ledina. Zdaj je zelo vesel, da je končal tu in ne na Bežigradu. Sicer sliši, da naj bi bil Bežigrad celo lažji od Ledine, vendar je tu spoznal toliko prijateljev, da ne bi nikoli zamenjal. Od šolskih predmetov ga najbolj zanimata zgodovina in umetnostna zgodovina, najtežji pa se mu zdita francoščina in kemija. Tega, kaj bo počel po maturi na Ledini, pravzaprav še ne ve, zaenkrat cilja na pravno fakulteto, sicer pa sproti improvizira.

Za ledince nima nobenega posebnega sporočila. “Upam le, da se čim prej vidimo v telovadnici na kakšni prireditvi,” je povedal za konec.

Okno

Zvezek je pred mano.
V roki pisalo, na desni brenči računalnik,
za mano pa stoji megleno ogledalo.
Zoom to danes šele tretji je,
veliko dela še imam pred sabo.

Na levi strani okenska polica,
zunaj še vedno mrzlo je.
Le tu in tam na ograjo sede osamljena ptica.

Začaran krog v glavi vrti se hitro,
mlin, ki namesto pšenice melje travo,
rutino poznamo na pamet vsi,
pestrosti in čustev je premalo.

Pravijo, češ da mladim se mudi odrasti,
da živimo le v strasti, medtem pa samevamo dneve in noči,
čakamo, da nam iskrica mladostna dokončno ubeži.

Ko pogledam spet na levo, vidim sebe skozi okno –
podobo izgubljeno, preteklost in vse dragocene te spomine;
tako ura, dan in mesec premine,
vse nemudoma v pozabi izgine.

S čim vse to smo si prislužili?
Kaj narobe smo storili?
Usoda domov nas je pregnala in
okensko bolečino nam zadala.

Tragic

Living in a world where “I love you” doesn’t mean “I’ll stay”,
eventually everyone puts someone else first one day.

Notifications are thinning and days turning gray,
word forever was meant for memories they’d always say.

Oh, when coffee tasted like magic,
and my playlist made me dance,
my love for you was tragic,
I never had a chance.

novinarka
Maša Pandža

ilustratorka
Lian Klančnik-Povirk

Prihodnost? Bo!

Čudno šolsko leto je za nami.
Verjetno te že toplo sonce ven mami,
le še dober mesec te čaka na Ledini,
potem pa bodo dnevi vedno bolj fini.

Poležavanje v travi,
ples na zabavi,
še z zadnjimi testi opravi
in se na neverjetno poletje pripravi.

Če si maturant in te matura skrbi,
ne sekiraj se, vsi zate držimo pesti.
Pomisli na brezskrbne počitnice
in verjemi, da vse bo lažje.

Ljubezen vas greje,
zato med učenjem ne potrebujete tople odeje.
Še zadnje atome moči napnite
in uspešno letnik zaključite.

Čaka te matura,
ampak tebi se samo žura.
Naredi nekaj raztezni v vaj,
pred učenjem pa si pripravi zeliščni čaj.

Mrzli meseci so daleč za nami,
kar kliče vas poletna romanca,
ki je boljša od spanca,
zato se prepustite, da vas omami.

Hitro, prehitro dnevi minevajo,
zato čisto vsakega izkoristi,
užij vsak dan, da bodo ostali zeleni od zavisti
in tvoji vzkliki veselja kar odmevajo.

Za vse škorpijonske maturante:
jaz verjamem, da vi to 'mate.
Poleti si boste lahko oddahnili
in jo na morje mahnili.

Z zvezki imaš žur
do jutranjih ur,
ampak kmalu se bo tudi to končalo
in poletje te bo z odrtimi rokami pričakalo.

Še zadnjih nekaj napornih tednov na šoli,
kar lahko v manjšo krizo vodi,
ampak vsi verjamemo v to,
da ti bo odlično šlo.

Slovenščina na maturi je lahko peklenska,
ampak verjamem, da ti bo odlično šla.
Če pa nisi maturant in nimaš več drugih skrbi,
pa samo uživaj in se sprosti.

Ljubezen lahko še zacveti
in vam poletje popestri.
Ampak ne se prehitro zasanjati,
še vedno je treba letnik zaključiti.

Živahni piksli – igra svetlobe

urednik rubrike
Tim Topić

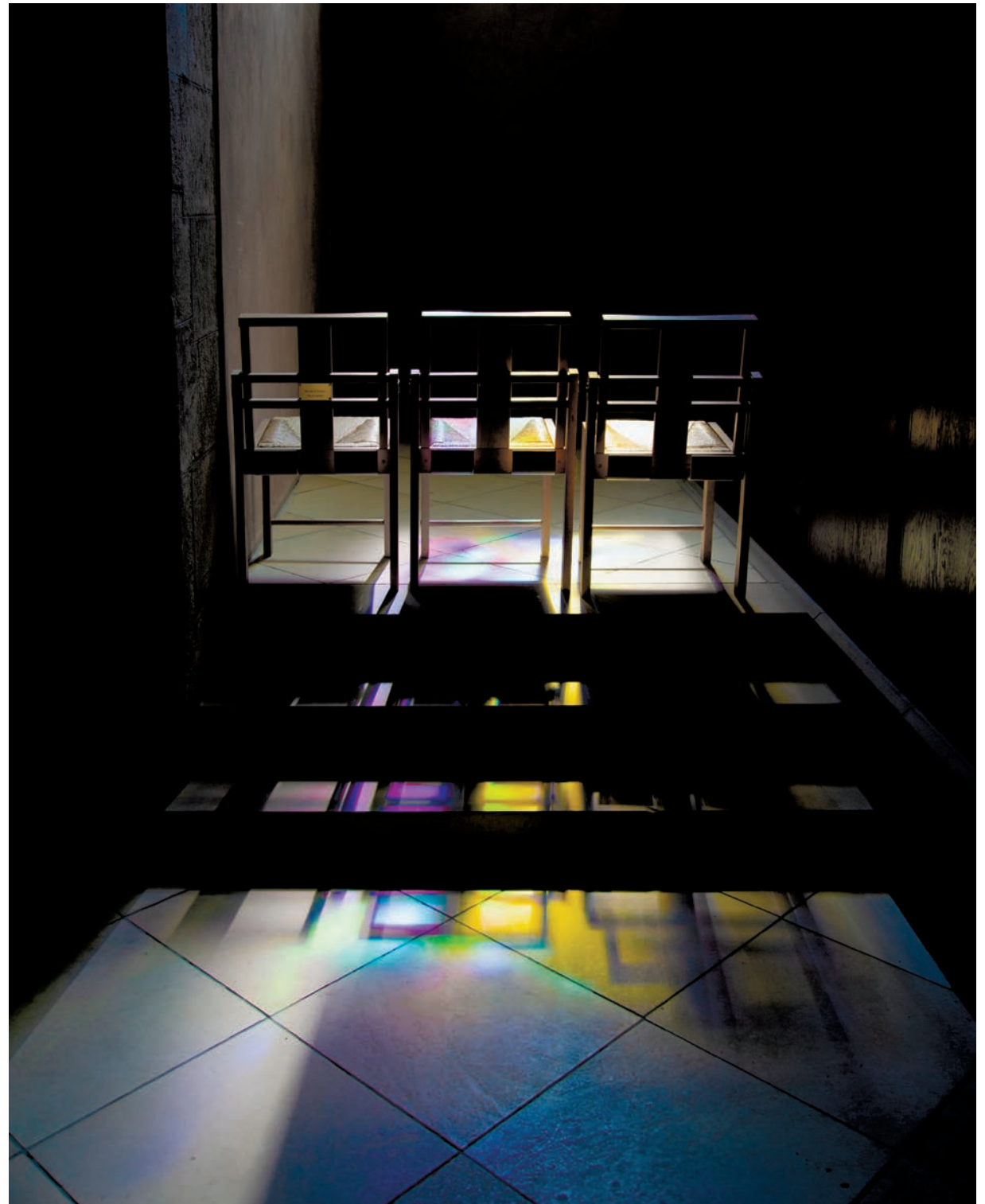
Dominika Tekavc

Ime mi je Dominika in rada imam različne vrste umetnosti: glasbeno, kuharsko, odrsko ... S fotografijo sem se začela ukvarjati po naključju. Na potovanju po Kitajski si je moj oče kupil nov fotoaparatus, starega pa podaril meni. Tako sem se prvič začela igrati s fotografijo. Ker na svet že tako gledam skozi umetniško lečo, velikokrat opazim zanimive motive. Rada fotografiram predvsem ljudi in skrite koticke, ki jih večina ne opazi, med mojimi fotografijami pa so tudi klasične pokrajine in zgradbe. Rada ujamem enkratne trenutke. Moj arhiv je poln utrinkov s potovanj pa fotografij naše muce in zapiskov sošolcev. ;)

Dora Tomori

Helou! Ime mi je Dora, v prostem času pa se ukvarjam z različnimi vejami umetnosti ... Tako se občasno ustavim tudi pri fotografiji. Fotografirati sem začela v osnovni šoli s telefonom, tehnike pa sem začela raziskovati z digitalnim fotoaparatom. Najraje fotografiram naravo in živali, še posebej konje, saj ob opazovanju in čakanju na pravi trenutek za sliko velikokrat doživim mir kot le redkokje (lahko bi mu rekla tudi dolgčas, vendar se mi vedno povrne v pozitivni). Bolj kot na motiv se osredotočam na atmosfero, ki jo želim na fotografiji prikazati.

fotografinja
Dominika Tekavc

fotografijnja
Dora Tomori

glavna urednica
Anja Vrtačnik

glavni grafični oblikovalec in umetniški vodja
Tim Topić

avtor ilustracije na naslovnici
Jaka Dolinar

avtor fotografije v kazalu
Tim Topić

mentorica
Mojca Lotrič, prof.

ilustratorji
Jaka Dolinar
Lian Klančnik-Povirk
Marjeta Čater Timer

fotografi
Veronika Iglič
Tim Topić
Nina Krmavnar
Bor Matko
Ula Smrekar

pomoč pri prelomu
Tiana Josić
Manja Kirbiš

priprava fotografij za tisk
Bor Matko

jezikovni pregled
Mojca Lotrič, prof.
Nina Prešern, prof.
Sandra Uranič, prof. (angleška pesem)

uredništvo
Ajda Osojnik
Ajša Jakoš Vasle
Anja Kocjančič
Brin Tomc
Eva Dana Vidmar
Kristina Žuža
Lana Dreca
Lara Kolenko
Manca Kraševcevec
Manca Marinko
Maša Pandža
Maša Omahen
Mateja Ceglar
Neža Črnica
Špela Peterka
Tajda Tomšič

Vse grafike, ilustracije in fotografije
so dela dijakov Gimnazije Ledina, z izjemo
fotografij v članku "Intervju s Timom Topićem".

MM
 X^3X

MM
XXI